ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

...урят-Монголой ҮНЭН

...ой Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 186 (1786)
АВГУСТЫН
7
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

Бүхы арадуудтай хани барисаатайгаар, амгалан ёһоор ажаһуухые үнэн зүрхэнһөө, тон ехээр хүсэдэг, советскэ арад өврынгөө Правительствын эб найрамдалда дуратай гадаадын политикые нэгэн һаналаар дэмжэн, коммунистическэ байгуулалтын агууехэ идейнүүдээр зориг-жуулагдажа, Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалай улам һалбаран мандахын түлөө сусаршагүй шанга эршэ хүсэтэйгөөр саашадаашье тэмсэхэ гэжэ Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Совет гүнзэгы ехээр найдана.

(Дүрбэн гүрэнэй Правительствонуудые Толгойлогшонорой Женевскэ зүблөөнэй дүнгүүд тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. А. Булганинай элидхэлээр СССР-эй Верховно Соведэй баталан абаһан тогтоолһоо).

...ҮРБЭН ГҮРЭНЭЙ ПРАВИТЕЛЬСТВОНУУДЫЕ ТОЛГОЙЛОГШОНОРОЙ ЖЕНЕВСКЭ ЗҮБЛӨӨНЭЙ ДҮНГҮҮД*)

СССР-эй Верховно Соведэй гурбадахи сесси дээрэ 1955 оной августын 4-дэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. А. БУЛГАНИНАЙ хэһэн элидхэл

II.

Женевскэ зүблөөн ба Советскэ правительствын дурадхалнууд

...хэлэхэдэмнай, баруунай гурбан гүрэнүүд ...гүрэнэй (СССР-эй, США-гэй, Великобрита-...Франциин, Нэгэдэмэл Германиин хабаадалга-...р) пакт баталжа болохобди, энэ пактда ха-...ха дурсагдаһан гүрэнүүдэй зүгһөө «аюулгүй ...най найдуулга» Советскэ Союзда үгэхөөр бэ-...гэжэ бидэндэ мэдүүлээ. Советскэ Союзда ...улга хэхэ тухай энэ асуудалые гүйсэд ойлгосо-...но болгохоёо хүсэнэбди гэжэ бидэнэр харюу-... Өөрынгөө аюулгүй байдалые гүйсэд ханга-...даха зэбсэгтэ хүсэнүүдгүй бага гүрэн тухай ...һаа, найдуулга тухай дурадхалнууд ойлгосо-...б байха һэн гэжэ бидэнэр мэдүүлээбди. Энэ ...р СССР тушаа али бүхы дурадхалнуудай ...ые үндэһэ баримтагүй байһаниинь тон ойлго-...гэшэ.

...шэлэн Советскэ Союзда ба арадай демокра-...оронуудта элитэ эсэргүүгээр шэглүүлэгдэһэн ...договорнуудай ба хэлсээнүүдэй ёһоор хоо-...нэгэн талын сэрэгэй уялгануудые абалсаһан ...үдэй зүгһөө Советскэ Союзда иимэ найдуулга ...э ёһотой тухай хэлэгдэһэние тэмдэглэхэ хэ-...

...лодохи аюулгүй байдалай тон шухала най-...нь хадаа тон түрүүн аюулгүй байдал сахиха ...европейскэ гурим тогтоохо, тэрэшэлэн герман-...литаризмые дахин һэргээн байгуулхагүй, ...ние Европодо шэнэ агресси хэхэ гуламта ...лхагүй ябадал мүн болоно гэжэ Советскэ ...тоолоно.

...эр Женевэдэ германска асуудалаар манай ...бодолые хэлэжэ үгөөбди. Парижска хэлсээ-...бэелүүлхэ гэхэ гү, али Баруун Германиие ...ризацилха, тэрэнэй сэрэгэй арга боломжые ...байгуулха, Баруун Германиие баруунай сэ-...бүлэглэлнүүдтэ оруулха гээшэ Германиие нэ-...хэ зорилготой зохилдохогүй байна гэжэ бидэ-...дүүлээбди. Парижска хэлсээнүүдэй ямар юу-...хүргэхэ байһандань США-гэй, Великобрита-...Франциин правительствонуудай анхаралые ...нэй урда тээшье Советскэ Союз хандуулһан ...

...өө парижска хэлсээнүүд хүсэндөө ороод, бэе-...дэжэ байна, тиимэһээ энэ ушар шэнэ байдал ...гоо, тэрэниие хэрэгсээнгүй байжа болохогүй. ...й хамта, энэ ямар удхатайб гэхэдэ, парижска ...нүүдэй бии байһан сагта германска асууда-...шидхэлгые ондоо замаар — Европодо улас-...дын түгшүүрилтэ байдалые һулаоруулха ...р, мүнөө бии байһан гүрэнүүдэй сэрэ-...лэглэлнүүдые усадхаха ба Европодо аюулгүй ...н хамтаараа сахиха ашагтай туһатай гурим ...охо замаар ябажа бэдэрхэ хэрэгтэй. Сохом энэ ...ээр германска арадайшье, мүн баһа бусад ...удайшье хүсэлэл оролдолго зорюулагдаха ёһо-...

...маниие нэгэдүүлхэ асуудалаар ГФР-эй пра-...льствын политикые хубилгаха тухай эрилтэнүүд ...ун Германиин олониитын дунда, мүн Баруун ...ниин хэблэлдэ улам бүри олоор ба шангаар ...далаг боложо байһаниие сэдьхэлээ ханангяар лэ ...лэмээр байна, ушарынь хадаа Баруун Герма-...ремилитаризацилха ба тэрэниие сэрэгэй бүлэ-...э оруулха гол зорилготой политика тус оро-...нэгэдүүлхэ арга боломжые усадхана. ...маниие нэгэдүүлгын гадаадын, уласхоорондын ...байдал тухай хэлэбэл, германска асуудал иимэ ...гээшэ.

...бэшье, мүн Германи дотор өөрынь дотоодын ...байдал бии байһаниие мартаха хэрэггүй, тэдэ ...байдал Германиин ерээдүйн байдал тухай ...далые шиидхэхэдэ мүн лэ шухала удхашанар-...м.

...үнөөнэй Германи хадаа 10 жэлэй саада тээ, гит-...скэ засаг түрые бута сохиһоной һүүлээр түрүү-...үедэ байһан Германи бэшэ гээшэ. Үнгэрһэн ар-...лэй туршада Германиин территори дээрэ бэеэ ...хай германска хоёр гүрэн—Германска Демок-...ческа Республика ба Германска Федеральна ...ублика тогтоогдоо, тиигээд эдэ хоёр республи-...бэеэ даанхай гүрэн гэжэ бусад оронууд мэдэ-...эдэ хоёр гүрэнүүд бусад оронуудтай диплома-...ска ба худалдаа наймаанай харилсаатай байна. ...лодохи договорнуудта ба хэлсээнүүдтэ хабаа-...ад мүн болоно.

... хоёр гүрэнүүдтэ өөрынгөө удха шэнжээр он-...доо ниитын ба экономическа байгуулалтын тог-...һониие хараадаа абангүй байжа болохогүй. ...анска Демократическа Республикада хүдэлмэ-... ба тэдэнэй союзнигууд—ажалша тариашад ...н интеллигенци засаг гартаа барижа байна, тэ-...р социалистическэ байгуулалтын замда ороод, ...нгөө шэлэжэ абаһан замай зүб байһандань хү-...этигэнги ябана. Дурсагдаһан үе соо туйлаһан ...рынгөө амжалтануудые бидэнэр аюулда оруул-...хэбди гэжэ Германска Демократическа Респуб-...н ажалшадай мэдүүлһэниинь хүсэд ойлгосотой ...э.

...ерманиие нэгэдүүлхэ тухай асуудал шиидхэхэдэ ...анска Демократическа Республикыншье, мүн ...анска Федеральна Республикыншье һанамжые ...гүй байжа болохогүй. Ондоогоор хэлэхэдэ, энэ асуудалые немецүүдэй өөһэдэйнь хабаадалгагүй-гөөр шиидхэжэ болохогүй.

Эдэ бүгэдэ ямар удхатайб гэхэдэ, Германида тог-тоһон уласхоорондын ба дотоодын оршон байдалда Германиин хоёр хубиие миил ниилүүлжэ, Германиие нэгэдүүлхэ аргагүй байна, иимэрхүү али бүхы һэ-дэлгэнүүд ба түсэбүүд амжалта туйлахагүй байна, юундэб гэхэдэ, эдэ һэдэлгэнүүд ба түсэбүүд бодото байдалые хараадаа абанагүй. Мүнөөнэй оршон бай-далда германска асуудалые имагтал удаа удаагаар шиидхэжэ болохо, Германска Демократическа Рес-публикын ба Германска Федеральна Республикын хоорондоо харилсаха, тиигэжэ эб найрамдалай ба прогрессэй аша туһада таарахаар тэдэнэй дүтэ бо-лохо замаар ябажа лэ шиидхэжэ болохо байна.

Женевэдэ бидэнэр германска асуудалаар үгэеэ ойлголсоогүйбди. Гэбэшье, өөрынгөө хараа бодолые советскэ делегациин эли тодоор хэлэжэ, һанамжаяа хэлэлсэһэн ушар хадаа Женевскэ зүблөөн дээрэ хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар энэ жэлэй октябрьда дүрбэн гүрэнэй Министрнүүдэй хэлсээгээ дахин хэ-хэдэнь удхашанартай байха гэжэ тухайлха хэрэгтэй.

Германска асуудалые шиидхэхэ зам дээрээ гадаа-дын хэрэгүүдэй министрнүүд бага бэшэ бэрхэшээл-нүүдтэй, үсөөн бэшэ һаалтануудтай ушарха байһа-ниие Советскэ правительство һайнаар мэдэжэ бай-на. Энэшье ойлгосотой, юундэб гэхэдэ дүрбэн гүрэ-нэй Правительствонуудай Толгойлогшонор Зүблөөн дээрэ германска асуудалые шиидхэлгэдэ хоёр ондоо ёһоор хандаһан байна.

Гэбэшье, германска асуудалые шиидхэлгэтэй хол-боотой бэрхэшээлнүүд гадаадын хэрэгүүдэй ми-нистрнүүдэй амжалтатайгаар хүдэлмэрилхэдэнь һаад түбэг болохо ёһогүй, жэшээнь, гадаадын хэрэ-гүүдэй министрнүүдэй зүбшэн хэлсэхэ ёһотой гол, үндэһэн асуудалые—ниитэевропейскэ аюулгүй бай-дал сахиха гурим тогтоохо тухай асуудалые шиид-хэхэдэнь һаад түбэг болохогүй байна.

Буу зэбсэг хуряаха тухай асуудалда Женевскэ зүблөөн дээрэ ехэ анхарал хандуулагдаа. Энээниие тус асуудалай удхашанар тайлбарилна. Зэбсэгтэ хү-сэнүүдэй хүгжэлтэ, буу зэбсэгэй үзэгдөө дуулдаагүй ехэ ургалта ба нарижан һайжаралга жэл ерэхэ ту-дам бүри ехэ боложо байна, тиимэһээ өөһэдынгөө ерээдүй сагай байдалай түлөө арадуудай һанаае зобоожо байна. Илангаяа атомна, водородно болон хүн зониие олоорнь хюдаха бусад буу зэбсэг үй-лэдбэрилгэтэй дашарамдуулан энээниие тэмдэглэхэ шухала.

Буу зэбсэг хороохо ба атомна зэбсэг хорихо тухай асуудалаар болоһон хөөрэлдөөнүүд арба шахуу жэл үргэлжэлбэшье, хэрэгтэй үрэ дүн үгөөгүй байһа-ниинь мэдээжэ. «Хүйтэн дайн», гүрэнүүдэй хоорон-доо харилсахадаа, тон түрүүн агууехэ гүрэнүүдэй хоорондоо харилсахадаа бэе бэедээ этигэдэггүй бай-һан ябадал һүүлэй жэлнүүдтэ эдэ хөөрэлдөөнүүдые бодото дээрэнь мухардуулһан байха юм.

Советскэ правительствын һанамжаар хадаа буу зэбсэг хуряаха асуудалые зүбшэн хэлсэхэдээ табиха гол зорилго мүнөө үедэ юун болоноб гэхэдэ, энэ асуудалаар гүрэнүүдэй хараа бодолые дүтэ болгохо, юрын буу зэбсэг хороохо тухай асуудалааршье, мүн баһа атомна зэбсэг хорихо тухай асуудалааршье шухала хэлсээ туйлаха арга замуудые олохо хэрэг болоно.

Бүгэдэниитээрээ буу зэбсэгээ хороохо, атомна зэбсэг хорихо, шэнэ дайнай аюулые зайсуулха тухай Советскэ Правительствын майн 10-най мэдээжэ ду-радхалнууд энэ зорилготой сохом зохилдоно. Эдэ дурадхалнууд хадаа арадуудай эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай түлөө тэмсэлдэ Советскэ Союзай хэһэн шухала алхам мүн гэжэ зүбөөр сэгнэһэн дэл-хэйн үргэн олониитын зүгһөө, тэрэшэлэн Европын ба Азиин хэдэн гүрэнүүдэй зүгһөө эдэ дурадхал-нуудай һайшаагдаһан тухайнь һануулха хэрэгтэй байна.

Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида Советскэ Правительствын оруулһан эдэ шэнэ дурадхалнуу-дай бодото дээрээ үшөө хаража үзэгдөөгүй байһа-ниие, тиихэдэ эдэ дурадхалнуудта США-гэй, Вели-кобританиин болон Франциин правительствонуудай ямараар хандажа байһанаа хэлээгүй байһаниие хараадаа абаад, манай делегаци Женевскэ зүблөөн дээрэ эдэ дурадхалнуудта дурсагдаһан правительст-вонуудай ямараар хандажа байһаниие тон түрүүн мэдэхэ гэһэниинь ойлгосотой. Агууехэ табан гүрэнэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хэмжээн тухай асуудалаар, тус-хайлбал, — США, СССР ба КНР 1 миллионһоо 1,5 миллион хүрэтэр хүн, Франци ба Великобритани тус тустаа 650 мянган хүн сэрэгтэй байха гэһэн ба-руун гүрэнүүдэй дурадхалые Советскэ Союзай зүб-шөөн абаһандань бидэ тэдэнэй анхарал хандуу-лаабди. Энээнтэй дашарамдуулан, гурбан гүрэнүүд хадаа атомна зэбсэг тухай асуудалаар хэлсээ туй-лажа боломоор хараа бодолые энэ асуудалаар ба-римталха бэзэ гэжэ бидэнэр хүлеэхэ үндэһэ барим-татай байнабди. Тиигэжэ буу зэбсэг хуряаха тухай бүхы асуудалнууд бодото ёһоор табигдаха һэн.

Зүгөөр, юрын буу зэбсэг хороохо ба атомна зэбсэг хорихо тухай асуудалаар хэлсээ туйлахын тула ни-лээд ехэ саг хэрэгтэй байһаниие хараадаа абажа, Женевскэ зүблөөндэ хабаадаһан гүрэнүүд атомна ба водородно зэбсэг түрүүлжэ хэрэглэхэгүй гэһэн уялга абаг лэ, тиигэхыень бусад гүрэнүүдые уриг лэ гэжэ бидэнэр дурадхаһан байнабди.

Буу зэбсэг хороохо, атомна зэбсэг хорихо ябада-лые хинаха уласхоорондын ёһотой һайн хиналта бай-гуулгада Советскэ Союзай майн 10-най дурадхал-нууд дотор онсо ехэ анхарал табигдаһан байна.

США-гэй президентын зүб тэмдэглэһэнэй ёһоор, «буу зэбсэг хуряаха түсэб бүхэн хиналта, шалгалта тухай асуудал мүн». Энэ асуудал үнэхөөрөөшье, ехэхэн шухала асуудал байна. Тиин энэ асуудал ту-шаа бидэ алишье талын зүбшөөрхөөр тиимэ шиид-хэбэри олохо ёһотойбди.

Бүхы гүрэнүүдэй зүгһөө этигэгдэхэ, уласхоорон-дын аюулгүй байдалай интерестэй хүсэд тааралдаха уласхоорондын тиимэ хиналта байгуулхада шухала эрхэ байдал мүнөө үедэ үгы байна гэжэ Советскэ Правительство тоолоно. Холбоото Штадуудай прави-тельствошье энээниие зүбшөөгөө. Мүнөө үедэ «хи-зааргүй шалгалтада оруулхын» тулада Холбоото Штадуудай «бүхы заводуудые нээхэ» арга боломжо тушаа Женевскэ зүблөөнэй болохын урдахана США-гэй президентын һэжэг түрэһые ойлгомоор байна.

Хайшан гэхэ гээшэб? Уласхоорондын хиналта тог-тоохо тухай, уласхоорондын хиналтын органой эрхэ ба түлөөлэлгэнүүд тухай асуудалые уласхоорондын түгшүүрил һулаоруулха, гүрэнүүдэй бэе бэедээ бүри ехээр этигэлсэдэг болохо тушаа ба буу зэбсэг хороо-хо, атомна зэбсэг хорихо хэрэгтэ хабаатай бусад хэмжээ абаха тушаа хэмжээ-ябуулгануудые бэе-лүүлгэтэй нягта холбоотойгоор хаража үзэхэ шуха-ла гэжэ Советскэ Правительство тоолоно.

США-гэй президент г-н Д. Эйзенхауэр болбол Со-ветскэ Союзай ба Холбоото Штадуудай хоорондо сэрэгэй мэдээсэл бэе бэедээ үгэлсэжэ байха ябадал эмхидхэхэ тухай, хоёр талынгаа газарые агаарһаа фотографировалалсажа байха тухай дурадхал Же-невскэ зүблөөн дээрэ оруулһан байна.

Уласхоорондын хиналтын иимэ орёо асуудал шиидхэхые хүсэһэн энэ дурадхал доторхи эрмэлзэ-лые зохихо ёһоорнь тоохо зуураа, иимэрхүү хэмжээ-ябуулгануудай бодото ашаг туһа бага байха байна гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Агаарһаа фотографировалхада зохихо һайн үрэ дүн байхагүй, ушарынь манай оронууд хоюулаа хи-зааргүй ехэ газар дайдатай, нюухаяа һанаа һаа, тэн-дээ юушье нюужа шадаха байна гэжэ США-гэй пра-вительствын толгойлогшонортой тусхайта бэшээр хөөрэлдэхэдөө бидэ сэхэ мэдүүлээ һэмди. Дурадхаг-даһан түсэб бусад гүрэнүүдэй территори дээрэ бай-һан зэбсэгтэ хүсэнүүдые ба сэрэгэй түхеэрэлгэнүү-дые хажуу тээ үлөөгөөд, имагтал хоёр гүрэнэй өөһэ-дынь территоридо хабаатай байна, мүн энэ барим-тыешье хараадаа абаха хэрэгтэй.

Уласхоорондын хиналта тогтоохо тухай майн 10-да Советскэ Правительствын тодорхойгоор зохёон оруулһан дурадхалнууд үлэмжэ бэелүүлэгдэмээр ба үлэмжэ ашагтай гэжэ тоолонобди.

Эдэ дурадхалнууд буу зэбсэг хороохо ба атомна зэбсэг хорихо хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлгын түрүүшын шатада ехэ эрхэ ба түлөөлэлгэнүүдые Уласхоорондын хиналтын органой мэдэлдэ үгэхэ ар-га боломжо олгоно.

Советскэ Правительство майн 10-най дурадхал-нууд дотороо хиналтын эгээн үндэһэн шанартай ар-га методэй түлөө, тайлбарилан хэлэбэл — нэгэ гү-рэндэ эсэргүүгээр нүгөөдэ гүрэнэй гэнтэ добтололго уридшалан болюулха зорилгоор бэе бэеэ ойлголсол-гын үндэһөөр бүхы зохихо гүрэнүүдэй территори дээрэ хиналтын постнуудые уласхоорондын хинал-тын органой дары түргэнөөр байгуулхын түлөө һаналаа хэлэһэн байна. Эдэ постнуудые томо порт-нуудта, түмэр замай бэлшэрнүүдтэ, автомагистраль-нуудта, аэродромуудта байгуулхые бидэ дурадхаа-бди. Хуурай газарай сэрэгэй хүсэнүүдэй, мүн тэрэшэ-лэн агаарай-сэрэгэй, далайн-сэрэгэй хүсэнүүдэй аюултайгаар нэгэ газарта бөөгнэрүүлэгдэхэгүйн, нишэ тиишээ эльгээгдэхэгүйн хойноһоо тэдэ пост-нууд ажаглан хаража байха һэн.

Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ба буу зэбсэгүүдэй тоое саа-шадань удааруулангүйгөөр хороожо эхилхэ тухай хүсэл эрмэлзэлээ советскэ делегаци Женевэдэ мэ-дүүлһэн байна. Өөһэдынгөө сэрэгүүдэй тоое Авст-риин территориһоо гаргагдаха сэрэгүүдэй тоогой зэргээр хороожо, энэ талаар жэшээ харуулхыень дүрбэн гүрэнүүдтэ бидэ дурадхаһан байнабди. Энэ дурадхалай ёһоор ябуулгаяа хэхэ зуураа, Со-ветскэ Правительство Австрида бии байгаа совет-скэ бүхы сэрэгүүдээ октябриин 1 болотор советскэ территори дээрэ асарха, ССР Союзай зэбсэгтэ хүсэ-нүүдэй ниитэ тоое Австриһаа гаргагдаха сэрэгүүдэй тоогой зэргээр хороохо гэжэ һаяхан шиидэбэ. Иимэрхүү хэмжээнүүдые бусад гурбан гүрэнүүдэй абабал, дэлхэйн оронуудай бэе бэедээ этигэлсэхэ оршон байдал бии болголгодо туһалха ба буу зэбсэг хороолгын интерестэй тааралдаха байгаа.

Бидэнэй оруулһан бүхы дурадхалнууд уласхоо-рондын түгшүүрилые саашадань һулаоруулха хэрэг туйлаха, дайн сэрэгэй аюулһаа арадуудые сүлөөлхэ, ерээдүй үеын хүнүүдэй аша туһада ба тэдэнэй зол жаргалай түлөө амгалан ёһоор ажаһууха ба ажал хэхэ байһандаа эдэ арадуудай бүри ехээр найдадаг болохо гэһэн эли тодо нэгэл зорилготой юм. **(Үни удаан альга ташалга болобо).**

Энээниие олон миллион хүнүүд эрид шангаар эри-нэ. Энэ талаар ямар баримта харуулнаб гэ-хэдэ, Советскэ правительственна делегаци Женевэ-дэ байха үедөө олохон оронуудай эгээн ондо ондоо организацинуудһаа, тус тус хүнүүдһээ олон тоото бэшэгүүдые абаһан байна. Тэдэ үлэрнүүдтэ Франци-һаа, Германиин хоёр хубиһаа, мүн бусад гү-рэнүүдһээшье олон зуун делегадууд ерээ. Тэ-дэнэр «хүйтэн дайе» болюулха гэһэн, хүнүүдэй ам-галан тайбан ажаһуухада шухала эрхэ байдал бай-гуулха гэһэн эрилтэ бултадаа эрид шууд табиһан байна.

Советскэ делегациин оруулһан бүхы дурадхалнуу-даар 5—6 үдэрэй турша дотор Женевэдэ үгэеэ ойл-голсохобди гэжэ бидэ сохом һанаагүй һэмди. Тии-мэ асуудалнуудаар, буу зэбсэг хороохо тухай, атом-на зэбсэг хорихо ба эдэ хэмжээ-ябуулгануудые бэе-лүүлгын хойноһоо уласхоорондын ёһотой һайн хи-налта тогтоохо тухай уласхоорондын конвенци баталха мэтын тиимэ орёо асуудалаар хэлсээ туй-лахын тулада саг хэрэгтэй гэжэ дүй дүршэл харуулаа. Тиимэһээ гол түлэбтөө адли гү, али ни-лээд дүтэрхы үзэлтэй болоһон асуудалаар өөһэдын-гөө үзэл бодолые дүрбэн гүрэнэй правительствонуу-дай толгойлогшонорой тэмдэглэн бэшэхыень бидэ дурадхаабди. Энэ хадаа минии дурсаһан табан гүрэ-нэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хэмжээнүүдтэ, шата ша-таарнь юрын буу зэбсэг хороохо ба атомна зэбсэг хорихо тухай асуудалые шиидхэлгэдэ, мүн тэрэ-шэлэн уласхоорондын хиналтада нэн түрүүн хабаа-тай юм. Буу зэбсэг хуряалгын зарим гол шухала асуудалнуудаар Женевскэ зүблөөн дээрэ тиигэжэ бэе бэеэ ойлголсоо һаа, тус асуудалые саашадаа хаража үзэхэдэ ба Уласхоорондын заагдаһан кон-венциие баталхада нилээд хүнгэн боложо үгэхэ бай-һые эшэ үндэһэ болгоо һэмди.

Буу зэбсэг хуряалгын гол асуудалаар хэлсээ туй-лаха зам бэдэржэ үргэлжэлхэ гэжэ шиидэгдэһэн байна. Дүрбэн гүрэнэй гадаадын хэрэгүүдэй мини-стрнүүдтэ зохихо заабари үгтэнхэй.

Женевскэ зүблөөнэй зүбшэхэ зүйлдэнь байһан дүрбэдэхи асуудал гэхэдэ Зүүн ба Баруун оронуудай хоорондо холбоо барисаа хүгжөөхэ тухай асуудал мүн байгаа.

Советскэ Союз хадаа уласхоорондын үргэн хани харилсаа тогтоохын, гүрэнүүдэй хоорондохи эконо-мическа, научна болон культурна холбоо барисаа бүхы хэмжээгээр хүгжөөхые оролдодог байгаа, байнашье. Оронуудай делегацинуудаа эльгээлсэхэ, промышленностиин, хүдөө ажахын, худалдаа най-маанай, наука, культура, искусствын ажал-ябуулаг-шадай, ниитын ажал-ябуулагшадай бэе бэедээ ерэл-сэжэ байха ябадалые ехэ туһатай гэжэ тоолонобди. Бидэнэр мүн тэрэшэлэн туризмые хүгжөөхын тү-лөөбди.

Хүдөө ажахынгаа делегацинуудые СССР-эй бо-лон США-гэй эльгээлсэжэ байха мэтын тиимэ ба-римтануудые бидэнэр һайн гэжэ сэгнэнэбди, тиин США дотор советскэ хүдөө ажахын делегациин, Со-ветскэ Союз дотор американска делегациин зохид һайн оршон байдалда хүдэлмэрилжэ байһандань хангалтатай байһанаа мэдүүлнэбди.

Культурна харилсаанай талаар холбоо барисаа хүгжөөхэ асуудалаар Великобритани Советскэ Союз хоёрой хоорондо мүнөө үедэ хэлсээнүүд бо-ложо байна. Эдэ хэлсээнүүд амжалтатайгаар дүү-рэхэ гэжэ найданабди. Великобританиин премьер-министр Идентэй юрын хөөрэлдөө хэхэдээ да-лайн-сэрэгэй флодой корабльнуудые ба сэрэгэй делегацинуудые алишье таладаа ерүүлхэ яба-дал эмхидхэхэ тухай асуудал бүтэхэ тээшэнь зүб-шэн хэлсээбди гэжэ мүн тэрэшэлэн тэмдэглэхэ хэ-рэгтэй.

Зүүн ба Баруун оронуудай хоорондо холбоо бари-саа байгуулха тухай асуудалые Женевэдэ зүбшэн хэлсэлгэ хайшан гэжэ дүүрээб гэбэл, правительст-вонуудые толгойлогшонорой Зүблөөн президент Д. Эйзенхауэрэй дурадхалаар иимэ шиидхэбэри абаа:

«Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин органууд ба эмхи зургаанууд дотор бэелүүлэгдэжэ боло-моор хэмжээнүүдые оруулалсан, (а) арадуудай хоо-рондоо сүлөөтэйгөөр амгалан ёһоор худалдаа най-маа хэхэдэ һаад тохёолдуулдаг хаалтануудые ябан ябан зайсуулха, (б) харьяата оронуудта ба арадууд-та хоюуландань туһатай сүлөөтэ холбоо барисаа бэелүүлхэ хэмжээнүүдые, гадаадын хэрэгүүдэй ми-нистрнүүд экспертнүүдэй туһаламжаар шэнжэлжэ үзэхэ ёһотой».

Энэ хэрэгтэ амжалта туйлагдаха ябадал уласхоо-рондын түгшүүрил һулаоруулхада, гүрэнүүдэй бэе бэедээ бүри ехээр этигэлсэдэг болоходо, уласхоорон-дын хани харилсаа хүгжөөхэдэ нилээд туһалха бай-һаниинь лабтай. Энэ хэрэг зохихо зэргээр үшөөл холо хүгжөөгүй байна. юундэб гэбэл эндэ дүрбэн гү-рэнэй хоорондохи харилсаанууд тухай хэлэгдэнэ.

Минии зааһан ёһоор, Советскэ Правительство Азиин ба Дальна Востогой шиидхэгдэхээр болоһон асуудалнуудые Женевскэ зүблөөн дээрэ зүбшэн хэл-сэхые мүн тэрэшэлэн дурадхаһан байна. Женевскэ зүблөөн дээрэ эдэ асуудалнуудые официальна ёһоор зүбшэн хэлсэхэ шухала байһан тухай үгэеэ ойлголсожо шадагдаагүйшье һаа, эдэ асуудалнуу-даар бидэнэр США-гэй, Великобританиин ба Фран-циин делегацинуудай хүтэлбэрилхы ажал-ябуулаг-шадтай официальна бэшээр хөөрэлдөө хэһэн бай-набди. Заседаниинуудһаа гадуур хэгдэһэн официаль-на бэшэ эдэ хөөрэлдөөнүүдэй үедэ 1954 оной Женев-скэ хэлсээе бэелүүлгэтэй дашарамдуулан Индо-Хи-тад тухай асуудал, мүн тэрэшэлэн США Хитадай Арадай Республика хоёрой хоорондохи асуудалнууд хэлсэгдээ. Тайвань тухай ба ООН-до Хитадай Ара-дай Республикын эзэлхэ эрхэнүүд тухай ма-най талаһаа гол анхарал хандуулагдаһаниинь элитэ. Дурсагдаһан хөөрэлдөөнүүд тус асуудалнуу-дые хитад ба Азиин бусад арадуудай хуулита эрхэ-нүүдтэй, Дальна Востогто эб найрамдал дэмжэлгын интерестэй зохилдуулан гуримшуулхада һайн бай-ха бэзэ гэжэ Советскэ правительство найдана.

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта)

*) Түгэсхэл. Эхининь манай газетын августын 6-най ...рто.

СССР-эй Верховно Соведэй гурбадахи сесси дээрэ 1955 оной августын 4-дэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. А. Булганинай хэһэн элидхэлэй түгэсхэл

Хитадай Арадай Республикын правительствын оруулһан шэнэ шухала дурадхалнуудай ехэ удхашанартай байһые эндэ, онсолон тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Тэдэ дурадхалнууд уласхоорондын шиидхэгдээгүй асуудалнуудые гуримшуулгада зорюулагдана, Азиин оршондохи ба Номгон океанай бассейндэхи оронуудай бэе бэедээ этигэлсэдэг болохо зохид һайн перспективэ олгоно. «Мүнөөнэй уласхоорондын байдал ба КНР-эй гадаадын политика тухайда» арадай түлөөлэгшэдэй Бүхэхитадай суглаанай хоёрдохи сесси дээрэ июлиин 30-да Хитадай Арадай Республикын Гүрэнэй Соведэй премьер, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Чжоу Энь-лайн хэһэн мэдүүлгэ дотор найруулагдаһан тэдэ дурадхалнуудые Советскэ правительство бүримүһэн дэмжэнэ.

Женевскэ зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн дүрбэн бүхы асуудалнуудаар: Европодохи аюулгүй байдал, германска асуудал, буу зэбсэг хуряалга, Зүүн ба Баруун оронуудай хоорондо холбоо барисаа хүгжөөлгэ тухай асуудалнуудаар гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдтэ зорюулан правительствонуудые толгойлогшонорой зүбшэлсэн гаргаһан директивэнүүдые Женевскэ зүблөөн хүдэлмэриингөө һүүл багта баталан абаа. Эдэ директивэнүүд заагдаһан асуудалнуудые бүри тодорхойгоор хаража үзэн гүрэнүүдэй хоорондо шухала хэлсээ туйлаха арга боломжо бэдэрхэ гэжэ Зүблөөндэ хабаадагшадай бултанайнь эрмэлзэһэн эрмэлзэлгые харуулдаг дээрэһээ шухала байна. Женевэдэ абтаһан директивэнүүдэй ехэхэн удхашанарынь эгээл иимэ юм.

III.

Женевскэ зүблөөнэй дүнгүүд. Манай тобшололнууд

Уласхоорондын бүхы орёо асуудалнуудые хэдыхэн үдэрэй туршада шиидхэхэ гэжэ найдаха болоо һаа, гэнэн хонгор ябадал болохо байгаа гэжэ Женевэдэ ошохынгоо урда мэдүүлээ һэмди гээд, дүрбэн гүрэнэй Правительствонуудые толгойлогшонорой Женевскэ зүблөөнэй дүнгүүдые гаргаха зуураа, һануулха шухала. Юрэ бусын юумэндэ этигэдэг хүнүүд лэ энээндэ найдажа болохо һэн. Энээнтэй хамта ямаршье үндэһэ баримтагүй пессимизмые бидэ эрид шууд буруушааһан байнабди.

Байдалые тиигэжэ сэгнэлгын зүб байһые ажабайдал гэршэлэн харуулаа. Женевскэ зүблөөн нилээд һайн үрэ дүнгүүдые үгөө, тэдэнь саашадаа бүришье ехээр харагдаха байна, энээниие мүнөө хэншье буруушаажа шадахагүй юм. Женевскэ зүблөөн хадаа гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаануудай, нэн түрүүндэ, агууехэ гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаануудай түгшүүрилые һуларуулха хэрэгтэ, эдэнэй хоорондо зохихо зэргын этигэл найдабари бии болгохо хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэѳ.

Харилсан ажаллалгын ба бэе бэеэ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрһэн дүрбэн гүрэнэй правительствонуудые толгойлогшонорой уулзалга хадаа уласхоорондын харилсаануудта гүнзэгы ехэ мүр сараа сохом үлөөхэ ба тэдэнэй саашадаа хүгжэхэ хэрэгтэ һайнаар нүлөөлхэ байна. Агууехэ дүрбэн гүрэнэй хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшадай нюураараа уулзажа хөөрэлдэһэниинь шухала удхашанартай байна.

Зүблөөн дээрэ хани харилсаанай ба бэе бэеэ ойлголсохые хүсэһэн хүсэл эрмэлзэлгын бии байһаниинь һайшаалтай. Энэ хадаа илангаяа официальна бэшэ уулзалгануудай үедэ үзэгдэһэн байна. Тиимэ уулзалганууд бүхы асуудалнуудаар һаналаа сэхэ андалдаха арга боломжо олгоо. Женевскэ зүблөөн дээрэ ондоо һанал бидэнтэй ушараагүй гэжэ тусгаар тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Харин, хаража үзэгдэһэн проблемэнүүдэй гол удхын талаар хараа бодолнууд ондо ондоо байбашье, Зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн практическа асуудалнуудаар үзэл бодолоо эбсүүлхэ арга боломжонуудые бултадаа бэдэржэ байһан байна.

Америкын Холбоото Штадуудай, Англиин ба Франциин хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшадтай хамта бидэнэр зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар өөһэдынгөө хараа бодолнуудай харилсаха газарнуудые элирүүлээбди, бидэнэй алгасалдаануудые өөһэдтөө улам эли болгообди, шухала хэлсээ туйлаха зам бэдэржэ үргэлжэлхэ гээд шиидээбди. Саашадаа хэлсээнүүдые хэхэ аргаар мүнөө бии байгаа бэрхэшээлнүүдые дабажа болохо ба арсалдаата асуудалнуудые эб найрамдалай аша туһада шиидхэхэ арга олдохо байһандань ажаг һэжэг түрэнэгүйбди. **(Альга ташалга болобо).**

Дүрбэн гүрэнэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдтэ зорюулагдан Зүблөөн дээрэ зохёогдоһон директивэнүүд алишье талын угтан абамаар шиидхэбэринүүдые бэдэрһэнэй үрэ дүн мүн. Тэрэ бэдэрэлгын үедэ хэлсээндэ хабаадагшадай бултанайнь интересүүд хараада абтаһан байна. Уласхоорондын шухала асуудалнууд имагтал тиимэ аргаар шиидхэгдэжэ болохо юм. «Хүсэ хэрэглэлгын хараа бодолой» политика Женевэдэ хажуу тээ табигдаһан байна. Энээниие имагтал һайшаахада болохо юм. Энээнһээ байтагай, Женевскэ хэлсээнүүдэй конструктивна шэнжэнь мүнөө үедэ уласхоорондын байдалда һайн нүлөөгөө үзүүлһээр байна. Жэшээлхэдэ түрэнүүдэй хоорондохи харилсаануудай принципынь «хүсэ хэрэглэлгэ бэшэ, харин хэлсээнүүдые хэхэ ябадал» байха ёһотой гэжэ һүүлэй үедэ США-дашье, Англидашье хэлсэгдэһэн һанамжанууд тухай тэмдэглэнгүй гаража болохогүй байна. Тэдэ һанамжанууд саашадаа болохо дипломатическа уулзалгануудта багабэшэ удхашанартай байха байна.

Женевскэ зүблөөн һайн үрэ дүнтэй байха гэжэ бидэ найдаа һэмди, тиин бидэ эндүүрээгүйбди. Һайн һайхан дура хүсэлэй байгаа һаа, харьяата бүхы талануудай интересүүдые хараада абаа һаа саашадаа дүрбэн гүрэнүүд уласхоорондын шухала асуудалнуудые хаража үзэхэ ба гуримшуулха хэрэгтээ шэнэ һайн үрэ дүнгүүдые туйлажа шадаха гэжэ бидэ найданабди.

Женевскэ зүблөөн дэлхэйн эгээн үргэн ниитэ зоной зүгһөө һайшаагдаа. Эб найрамдал сахихын ба бэхижүүлхын түлөө тэмсэн бидэнэй гаргадаг хүсэлэл оролдолгын шухала үрэ дүн мүн гэжэ арадууд тэрэ Зүблөөнэй дүнгүүдые һайшаана. Энээнтэй хамта эхилһэн хэрэгээ эсэстэнь хүргэхын тулада тэрэ хүсэлэл оролдолгоёо саашадаашье үргэлжэлүүлхээр эрид шиидэнхэй байһанаа арадууд мэдүүлнэ. Юрэнхыдөө, Женевскэ зүблөөнэй дүнгүүд эб найрамдал тээшэ, «хүйтэн дайе» болюулха тээшэ хэгдэһэн ехэхэн алхам мүн гэжэ үнэн зүбөөр сэгнэгдэнэ.

Женевскэ зүблөөнэй туйлаһан амжалта гүрэнүүдэй хүтэлбэрилхы бүлэгүүдэй зүгһөөшье хангалтатайгаар тэмдэглэгдэнэ. Женевскэ зүблөөнэй дүнгүүд тухай тэрээндэ хабаадагшад—США-гэй президент Д. Эйзенхауэр, Англиин премьер-министр А. Иден, Франциин премьер-министр Э. Фор гэгшэд мэдүүлгэнүүдые хээ. Женевскэ зүблөөнэй амжалта хангахада туһалһан, гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаануудта этигэл найдабари саашадань бэхижүүлгын перспективэ олгоһон эгээл тэрэ хани харилсаанай ба бэе бэеэ ойлголсолгын шэнэ тэмдэг тэдэ бүхы мэдүүлгэнүүд дотор үлэнэ гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Жэшээнь, «үнгэрһэн сагай уйдамаар ябуулгануудые—негативна ябуулгануудые юрэ дабтахагүй, харин конструктивна замаар урагшаа ябаха» гэжэ президент Д. Эйзенхауэрэй мэдүүлһэн мэдүүлгые бидэ һайшаанабди.

Зохихо тобшолол хэхэ гэһэн, уласхоорондын харилсаануудые һайжаруулгада туһалха гэһэн эрмэлзэлгэ һүүлэй үедэ США-гэй тусхайта бүлэгүүдэй дунда бии боложо байна гэжэ энээнтэй дашарамдуулан хэлэхэ хэрэгтэй. Иимэ шэглэлтэй ажалябуулга хэдэг хүсэнүүд США-да бии болоо гэжэ тэмдэглэхэнь баярламаар байна. Жэшээлхэдэ, США-гэй конгрессэй гадаадын хэрэгүүдэй талаар сенатска комиссиин түрүүлэгшэ Уолтер Джоржын хэлэһэн үгэнүүдые дурдахада болохотой байна. Уолтер Джорж хадаа Хитадай Арадай Республикын хабаадалсалгатайгаар гүрэнүүдэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөе эгээл ойрын сагта зарлахые эрид шууд эринэ. Американо-хитадай харилсаануудые һайжаруулга хадаа Дальна Востогтохи түгшүүрилые һуларуулха замда нилээд ехэ амжалта хангаха байгаа гэжэ г-н Джорж зүб тоолоно.

Дэлхэйн хэблэлэй органуудай тон олонхинь Женевскэ зүблөөнэй дүнгүүдые һайн тээшэнь сэгнэнэ, энэ баримта һонирхолтой байна.

Жэшээлбэл, «Нью-Йорк таймс» гэжэ американска нүлөө ехэтэ газетэ иигэжэ бэшэнэ.

«Баруун тээ конфликт гараха боломжо дээдэ тушаалтанай зүблөөнэй болохоһоо бүри урид үгы болоо һэн. Зүгөөр, Дүрбэн ехэшүүлэй хоорондо мүнөө тогтоһон харилсаануудай эсэстэ Азида боложо магад уршаг гайе зайсахын тула али бүхы оролдолго гаргагдаха байна гэжэ багсаахада болоно.

«Ньюс оф Уорд» гэжэ Англида эгээн дэлгэрэнхэй газетэ англиска парламентын гэшүүн консерватор Бутби гэгшын статьяе толилоо. «Эб найрамдалай хэрэгэй аша туһада правительствонуудта бултандань улам ехээр нүлөөлхэ бүхы дэлхэйн моральна хүсэнүүдэй туйлаһан ехэ илалта мүн» гэжэ Женевскэ зүблөөе Бутби тоолоно.

«Попюлер» гэжэ французска газетын толилһон удаадахи үгэнүүд онсо шэнжэтэй байна: «Министрнүүдтэ үгтэһэн директивэнүүд табигдаһан асуудалнуудые шиидхэнэгүй ааб даа. Теэд директивэнүүдэй найруулагдаһан баримташье эб найрамдалые агуу ехэ дүрбэн гүрэнэй хүсэн эрмэлзэжэ байһанай гэршэ мүн. Бүтэшэгүй юумэ һанахагүйбди. Бэрхэшээлнүүд урдамнай үшөөл үзэгдэхэ байна. Зүгөөр, Женевэдэ шэнэ оршон байдал бии болоо. Тиин энэ хадаа этигэн найдаха үндэһэ баримта олгоно... Хүйтэн дайнай болюулагдаһан Женевэдэ бата бэхи эб найрамдалай перспективэ харуулагдаа».

Женевскэ зүблөөнэй үедэ Великобританиин премьер-министр А. Иден, Советскэ Союзай делегаци хадаа хоёр оронуудай хоорондохи харилсаануудые бэхижүүлхэ арга боломжонууд тухай асуудалые зүбшэн хэлсэһэн байна. Англида ерэхыемнай нүхэр Н. С. Хрущев бидэ хоёрые г-н А. Иден уриһан, тиин энэ уряалыень бидэнэрэй хүлеэн абаһыемнай таанар хэблэлһээ мэдэнэт. Энээн тушаа Британска правительствотай зүбшэлсэһэн иимэ коммюнике толилогдоо һэн: «Женевскэ зүблөөнэй үедэ Холбоото Королевствын премьер-министр ба Советскэ Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Женевскэ уулзалгаяа үргэлжэлүүлэн дэмжэхэ аргаар тэдэнэй хоёр гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаае бэхижүүлхэ шухала байһан тухай асуудал зүбшэн хэлсээ. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Н. С. Хрущев хадаа удаадахи жэлэй хабар Холбоото Королевстводэ ерээд ошохо гэһэн сэр Антони Иденэй уряалые угтан абаа».

Женевскэ зүблөөн дээрэ тогтоогдоһон ажал хэрэгэй хани харилсаанай оршон байдал үлөөхын тулада дээдэ тушаалтанай харилсаае хүгжөөхэ ябадал шухала удхашанартай байха гэжэ найдаха зуураа, Советскэ Правительство Британска Правительствын үүсхэлдэ бүтэхэ тээшэнь хандаба.

Англида СССР-эй хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшадай ерээд ошохоёо байһан тухай Великобританиин премьер-министр А. Иденэй хэһэн мэдээсэлые англиска парламент нэгэн һаналаар һайшаагаа. Великобританида ошоод ерэхэ тухай бидэнэй шиидэһэн шиидхэбэриие СССР-эй Верховно Совет нэгэн һаналаар һайшааха бэзэ гэжэ найдахада болоно. **(Альга ташалга).**

Гүрэнүүдэй хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшадай хоорондо өөһэдын харилсаа тогтоохын түлөө байжа, Советскэ Союзай ба Франциин хоорондохи харилсаануудые бэхижүүлхэ гэжэ эрмэлзэхэ зуураа, Советскэ Правительство Франциин премьер-министр г-н Форые, Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министр г-н Пинэе тэдэндэ тааруу сагта Советскэ Союз ерээд ошохыень уриха гэжэ шиидэһэн байна. **(Альга ташалга болобо).**

Энэ дурадхалые Французска правительство угтан абаха бэзэ гэжэ найданабди.

Советскэ Союзда Французска Правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй ерэлгэ тэдэнтэй уулзажа хөөрэлдэхэ ябадал Советскэ Союзай ба Франциин хоорондохи харилсаануудай саашадаа һайнаар хүгжэхэ хэрэгтэ туһалха байна.

Нүхэд депутадууд!

Гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршохо хэрэгтэ зорюулагдаһан Советскэ правительствын гадаадын политикын зүб байһые Женевскэ зүблөөнэй үрэ дүнгүүд тон элеэр гэршэлэн харуулна. Советскэ Правительство бүхы советскэ арадай дэмжэлгэдэ түшэглэн энэ замаар саашадаашье дабшаха байна. **(Удаан альга ташалга болобо).**

Советскэ Союзай, Америкын Холбоото Штадуудай, Великобританиин ба Франциин правительствонуудые толгойлогшонорой Женевскэ зүблөөн манай дүрбэн оронуудай хоорондохи хани харилсаае дахин бии болгохо үндэһэ һуури табяа. Тус хани харилсаан дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ агрессортэ эсэргүү хамтын тэмсэлэй үедэ амжалтатайгаар һайжаржа байһанаа, дайнай хойто тээхи үедэ муу болоһон байгаа. Женевэдэ байгуулагдаһан ажал хэрэгэй үнэн сэхэ барисаанай ба бэе бэеэ хүндэлэлгын үндэһөөр хани харилсаа хүгжөөхэ зорилго мүнөө табигдана.

«Хүйтэн дайе» усадхаха ба уласхоорондын шиидхэгдэхэ ёһотой асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ хэрэгтэ зорюулагдаһан Женевскэ зүблөөндэ хабаадагша дүрбэн гүрэнэй хамтын хүсэлэл оролдолго хадаа бүхы дэлхэй дээрэ бата бэхи эб найрамдал хангаха тон шухала арга нүхэсэлнүүдэй нэгэниинь болоно.

Женевскэ зүблөөнэй дүнгүүд иимэ юумэ харуулаа гэбэл:

Нэгэдэхеэр, зүблөөн хадаа уласхоорондын оршон байдалдахи түгшүүрилые саашадань бага болголгодо эли бодо туһалаа, тиин бата бэхи, үни удаан эб найрамдал хангаха гэһэн арюун нангин уг зорилго туйлахада тус зүблөөн туһалха гэжэ найданабди. Энэ уг зорилгын туйлагдахын тулада Советскэ Правительство бүхы хэмжээнүүдые абаха байна.

Хоёрдохёор, зүблөөнэй үедэ дүрбэн гүрэнэй ажал-ябуулагшадай нюураараа уулзаһан ябадал ехэ үрэтэй байба, тэдэ уулзалганууд тусхайта хэлсээнүүдһээ бага бэшэ удхашанартай байгаа.

Советскэ Правительство гүрэнэй ажал-ябуулагшадай хоорондохи барисаануудые хүгжөөн бэхижүүлгэдэ саашадаашье туһалхаар бэлэн байна.

Гурбадахяар, Женевскэ зүблөөн дүрбэн гүрэнүүдэй хоорондохи, эдэ дүрбэн гүрэнүүдһээ гадна ондоо гүрэнүүдэйшье хоорондохи харилсаануудые һайжаруулха хэрэгтэ туйлагдаха шухала хубилалтын эхи табяа. Алишье талаһаа һайн һайхан хүсэл зориг гаргагдажа, харилсан ажаллахаяа үнэн сэхээр эрмэлзээ һаа, тэрэ хубилалта «хүйтэн дайе» болюулха бэзэ гэжэ бидэ найданабди.

«Хүйтэн дайе» болюулхын тулада уласхоорондын харилсаануудтахи түгшүүрилые усадхахын, бүхы дэлхэй дээрэ бата бэхи эб найрамдал хангахын тулада Советскэ Правительство али бүхы хэмжээнүүдые абадаг байгаа, абахашье байна. **(Нэрьемэ альга ташалга болобо).**

Женевскэ зүблөөн эб найрамдалай хэрэгтэ һайн үрэ дүн асараа гэжэ тус зүблөөнэй дүнгүүд харуулна.

Гэбэшье, уласхоорондын гуримшуулагдаагүй асуудалнуудые шиидхэхэ зам үшөө бэдэрхэ хэрэгтэй болонобди, тиин октябрьда болохо Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй зүблөөн энэ хараа бодол дээрэһээ абажа үзэбэл ехэ удхашанартай байна.

Правительствонуудые толгойлогшонорой баталһан директивэнүүдтэй зохилдуулан, гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд европейскэ аюулгүй байдал тухай, германска проблемэ тухай асуудал, буу зэбсэг хуряаха тухай, Зүүн ба Баруун оронуудай холбоо барисаа хүгжөөхэ тухай асууд шиидхэхын тулада ашагтай хэмжээнүүдые үзэхэ ба дурадхаха ябадал үргэлжэлүүлхэ болоно. Уласхоорондын орёо бэрхэ эдэ асу дые шиидхэхэ замдаа гадаадын хэрэгүүдэй нүүд бэрхэшээлнүүдтэй заатагүй ушарха б

Зүгөөр тэдэ бэрхэшээлнүүд дабагдамаар
Правительствонуудые толгойлогшонорой да бии байһан харилсан ажаллалга ба хэл лалга тээшэ эрмэлзэһэн тиимэ оршон байда дын хэрэгүүдэй министрнүүдэй болохоёо ба лөөндэ хабаадагшадай бултанайнь зүгһө һаа, дүрбэн гүрэнэй гадаадын хэрэгүүдэй м нүүд уласхоорондын шиидхэгдээгүй асууда гуримшуулха хэрэгтэ амжалтануудые туйла бидэ найданабди.

Урдаа табигдаһан зорилгонуудые дүрбэн гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй болохо гаа уулзалгын үедэ амжалтатайгаар шиидх лада Советскэ Правительство өөрынгөө зүг хүсэеэ зорюулха байна.

Уласхоорондын оршон байдалые һайжару рэнүүдэй бэе бэедээ этигэлсэлгэ ба хоорон харилсаа тогтоохо замда түрүүшын амжа туйлагдаа. Гэбэшье, урдамнай бии байгаа шээлнүүд тушаа обёороошогүй болоногүйбд невэдэхи хэлсээнүүд хадаа гүрэнүүдые бэе бодотоор этигэлсэдэг болгохо, эб найрамда жүүлхэ уг зорилгоор хэгдэхэ ехэ ба бэрх хүдэлмэриин имагтал эхининь мүн гэжэ би нэбди. Энэ уг зорилго туйлахада һаад хэ оролдохо хүсэнүүд олдохо байһаниие мартаж хогүй. Энэ хадаа арадуудай хоорондохи эб н далай түлөө тэмсэлдэ үсэд шанга, сухаришаг хые эринэ. Энэ хадаа Эхэ оронойнгоо хүс бэхижүүлжэ, социалистическэ экономикоёо жэ үргэлжэлхыемнай, Советскэ гүрэнэй хамгаалха шадабари тухай зохихо зэргын ор гаргахыемнай, һэрэмжэтэй байхыемнай баад

Советскэ правительство болбол дүрбэн правительствонуудые толгойлогшонорой зүб амжалтатайгаар хүдэлмэрилхын тулада зохи ви байгуулха—гэжэ бүхы шадалаараа оролд гэдэннитын эб найрамдалай, аюулгүй байдал туһада, Женевскэ зүблөөнэй шиидхэбэринүү дото дээрээ бэелүүлэгдэхын тулада Советскэ тельство хүсэ шадалаа гамнахагүй байна. скэ арадай, эб найрамдалда дуратай бүхы дай хүсэ ехэтэ дэмжэлгэдэ түшэглэн, Советс вительство уласхоорондын оршон байдалай т рилые улам һуларуулха хэрэгтэ зорюулагд литика саашадаашье хэлбэришэгүйгөөр бэ бүхы дэлхэй дээрэ бата бэхи эб найрамдал хын түлөө тэмсэхэ байна. **(Нэрьемэ альга т үни удаан болобо).**

Дүрбэн гүрэнэй Правительствонуудые Толгойлогшонорой Женевск зүблөөнэй дүнгүүд тухай СССР-эй Миниотрнүүдэй Соведэй Түрүүлэг нүхэр Н. А. Булганинай элидхэлээр СССР-эй Верховно Соведэй баталан аб

ТОГТООЛ

Дүрбэн гүрэнэй — Франциин, Холбоото Королевствын, СССР-эй, США-гэй правительствонуудые толгойлогшонорой Женевскэ зүблөөнэй дүнгүүд тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. А. Булганинай хэһэн элидхэлые шагнажа зүбшэн хэлсээд, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Совет дурсагдаһан Зүблөөн дээрэ ССР Союзай Правительственна Делегациин бэелүүлһэн ажал-ябуулгые бүримүһэн һайшаана.

Советскэ Правительственна Делегаци Женевскэ зүблөөн дээрэ советскэ арадай эгээн шухала интерестэй, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал, аюулгүй байдал бэхижүүлгын интерестэй тааралдадаг советскэ гүрэнэй эб найрамдалда дуратай ленинскэ гадаадын политикые эрид шууд бэелүүлһэн байна гэжэ СССР-эй Верховно Совет тэмдэглэнэ.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр гүрэнүүдэй хоорондо бии болоһон уласхоорондын түгшүүрил Советскэ Союзай, мүн эб найрамдалда дуратай бусад гүрэнүүдэй хэһэн үрэжэлтэ һайн ажал-ябуулгын эсэстэ һүүлэй үедэ зарим тэды һулараа гэжэ СССР-эй Верховно Совет тэмдэглэнэ. Нэн түрүүн Корейдэхи дайе, мүн тэрэшэлэн Индо-Хитадтахи сэрэгэй ябуулгануудые болюулга; Австритай Гүрэнэй договор баталалга; СССР-эй ба Югославиин хоорондохи харилсаанай һайжаржа, эдэ хоёр ороной хани барисаанай, харилсан ажаллалгын хүгжэхэ зам нээгдэһэн ябадал; Бандунгда Азиин ба Африкын оронуудай конференциин амжалтатайгаар үнгэргэгдэһэн ябадал; Советскэ Союзда Индиин премьер-министр Д. Неругэй ерэжэ, энээнэй эсэстэ СССР ба Инди хоёрой хоорондохи хани ёһоной харилсаанай улам бүри бэхижэһэн баримтанууд түгшүүрилэй тиигэжэ һуларалгада туһалһан байна. Буу зэбсэг хороохо, атомна ба водородно зэбсэг хорихо, шэнэ дайнай аюул зайсуулха асуудалаар Советскэ Правительствын майн 10-да оруулһан дурадхал уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулгада ехэ удхашанартай байгаа.

Эдэ бүгэдэ, мүн тэрэшэлэн правительствонуудай гадаадын политикада эб найрамдалай түлөө бүгэдэарадай хүдэлөөнэй үзүүлһэн хүсэ ехэтэ нүлөөн Женевэдэхи зүблөөе амжалтатайгаар үнгэргэхэ зохид һайн оршон байдал бии болгоо.

Зүблөөнэй хүдэлмэриин хойноһоо угаа анхаралтайгаар ажаглажа байһан бүхы дэлхэйн арадуудай һанал хүсэлынь мэхэлэгдээгүй. Дүрбэн гүрэнэй Правительствонуудые Толгойлогшонорой Женевскэ зүблөөн хадаа политическэ болон ниитынь байгуулалтаһаа дулдыдангүйгөөр, амгалан ёһоор зэргэ оршон байлгын, гүрэнүүдэй бэе бэедээ этигэлсэлгын үндэһөөр гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаануудай, нэн түрүүн зүблөөндэ хабаадалсаһан агууехэ гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаануудай түгшүүрилые һуларуулха хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэѳ. Гүрэнүүдэй бэе бэедээ этигэлсэдэг болоогүй һаа, «хүйтэн дайе» болюулхын, арадуудай хоорондо бата бэхи, үни удаан эб найрамдал хангахын аргагүй юм.

Гүрэнүүдэй бэе бэедээ этигэдэг болоходо шухала хани харилсаанай, бэе бэедээ этигэлсэлгын шэнжэ түхэл Женевскэ зүблөөнэй гол шэнжэ түхэлынь мүн байгаа гэжэ Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Совет һаналтайгаар тэмдэглэнэ. Дүрбэн гүрэнэй Правительствонуудые Толгойлогшонор харилсан ажаллахые һайн һайхан хүсээ, бэе бэеэ ойлголсоһон шиидхэбэринүүдые абаха гэжэ эрмэлзээ.

Советскэ Союзай, Америкын Холбоото Ш дай, Англиин ба Франциин гадаадын хэрэгүүд нистрнүүдэй энэ оной октябрьда зарлагдаха лөөн правительствонуудые Толгойлогшонор хёоһон Директивэнүүдые хүтэлбэри бол хоорондын шиидхэгдээгүй асуудалнуудые шуулха замаар саашанхи алхам хэхэ байна СССР-эй Верховно Совет найдана.

Женевскэ зүблөөн дээрэ агууехэ дүрбэн Правительствонуудые Толгойлогшонорой нюу уулзажа хөөрэлдэһэн ябадал оронуудай хо ажал хэрэгэй хани харилсаанай оршон байд болгоходо туһалха байна гэжэ СССР-эй Ве Совет тоолоно. Иимэ уулзалгануудые саа хүгжөөхэдэ эб найрамдалай ба уласхоорондо харилсаанай хэрэг бэхижүүлгын интерестэй т даха байһаниинь лабтай.

Парламентнуудай хоорондо сэхэ холбоо тог СССР-эй Верховно Соведэй үүсхэлээр парл ска делегацинуудые бэе бэедээ эльгээлсэдэг б ябадал уласхоорондын оршон байдалые һайж ха хэрэгтэ һайн баримта болоно. Эдэ холбоо саануудшье үргэдхэгдэхэ гэжэ найдахада б байна.

Гүрэнэйнь ба политическэ байгуулалтаһаа дыдангүйгөөр, эрхэ сүлөөень хүндэлхэ, дот хэрэгтэ хамаархахагүй ябадалай үндэһөөр о дай хоорондо политическэ, экономическа культурна бүри үргэн холбоо тогтооходо ара интерестэй тааралдана, эб найрамдал, тэдэнэ рондохи хани барисаа, харилсан ажаллалга жүүлхэ байна гэжэ найдадагаа СССР-эй Ве Совет мэдүүлнэ.

Женевскэ зүблөөн ба гадаадын хэрэгүүдэй стрнүүдтэ дүрбэн гүрэнэй Правительство Толгойлогшонорой үгэһэн Директивэнүүд бүх хэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө ар дай тэмсэлые улам шангадхаха шэнэ ехэ түлх лохо байна гэжэ СССР-эй Верховно Совет на Дүрбэн гүрэнэй Правительствонуудые Толгой норой Женевэдэ табиһан зорилгонуудые бүгэ тын эб найрамдалай ба бүхы арадуудай а байдалай аша туһада бодото шиидхэбэринүү гогдон бэелүүлхын тулада эб найрамдалда ду арадууд зохихо ёһоной һэрэмжэ, шухала үсэд шанга оролдолго гаргахань лабтай.

Советскэ Союз эб найрамдалай, уласхоо хани харилсаанай, уласхоорондын түгшүүри ларуулгын политика бэелүүлдэг байгаа, саа шье бэелүүлхэ байна, хэлсээнүүдые хэжэ ул рондын тон шухала асуудалнуудые эбэй шиидхэхын аша туһада гүрэнүүдэй хоорон гэлсэдэг болохо ябадал туйлаха байна гэжэ С эй Верховно Совет мэдүүлнэ. Энэ за Верховно Соведые бүхы парламентнууд ба п тельствонууд дэмжэхэ бэзэ гэжэ найдаһанаа С эй Верховно Совет мэдүүлнэ.

Бүхы арадуудтай хани барисаатайгаар, ам ёһоор ажаһуухые үнэн зүрхэнһөө, тон ехээр советскэ арад өөрынгөө Правительствын эб на далда дуратай гадаадын политикые нэгэн һан дэмжэн, коммунистическэ байгуулалтын а идейнүүдээр зориг жуулагдажа, Эхэ оронойнго шадалай улам һалбаран мандахын түлөө сү гүй шанга эршэ хүсэтэйгөөр саашадаашье т гэжэ Советскэ Социалистическэ Республика Союзай Верховно Совет гүнзэгы ехээр найда

…СР-эй Верховно Соведэй гурбадахи сесси дээрэ 1955 оной …густын 5-да СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. А. Булганинай хэлэһэн түгэсхэлэй үгэ

…рэд депутадууд!

…эн гүрэнэй Правительствонуудые Толгойлог…ой Женевскэ зүблөөнэй дүнгүүд тухай Союзай …й ба Национальностьнуудай Соведэй хамтын …ни дээрэ зүбшэн хэлсэлгэ, мүн депутадуудай …н үгэнүүд юу харуулааб гэбэл, Верховно Со…даһан Зүблөөн дээрэ Советскэ Союзай Пра…ственна Делегацинн хараа бодолые, ажал…ые бүримүһэн һайшаана гэжэ харуулаа гээд …ханангяар тэмдэглэхэ ёһотой байнаб. (Нэ…альга ташалга болобо).

…тскэ Правительственна делегаци Женевскэ …н дээрэ Советскэ гүрэнэй эб найрамдалда ду…ленинскэ гадаадын политикые эрид шууд …һэн байна. Энэ политика советскэ арадай …хала интерестэй, бүхы дэлхэй дээрэ эб най…, аюулгүй байдал бэхижүүлгын интерестэй …дадаг юм.

…тын ондо ондоо системэнүүдтэй гүрэ…й амгалан ёһоор зэргэ оршохо агууехэ ленин…инцип энэ политикымнай эгээн шухала үндэ…рinь мүн байгаа, байнашье, байхашье юм.

…етскэ Союзай Правительство, түгшүүрилые …дань һуларуулха, гүрэнүүдэй бэе бэедээ бүри …этигэлсэдэг болохо, үни удаан, бата эб най…й, аюулгүй байдал хангаха хэрэгтэ зорюулан …ын политика хэлбэришэгүй бэелүүлнэ, саа…шье бэелүүлхэ байна. Тиихэ зуураа, иимэ по… бүхы арадуудай тон шухала интерестэй, …дэ эрмэлзэлгэтэй — эб найрамдал ба энхэ ам… байдалые тэдэнэй хүсэдэг эрмэлзэлгэтэй таа…даг ябадалда үндэһэлнэ.

…бэн гүрэнэй Правительствонуудые Толгойлог…ой Женевэдэ болоһон зүблөөнэй эб найрамдал …үүлхэ хэрэгтэ һайн үрэ дүнгүүдые асарһан…уласхоорондын хэдэ хэдэн тон орёо асуудал…ар шухала шиидхэбэринүүдэй абтаһан ябадал…үнэһэндэнь ажаг һэжэггүй.

…схоорондын асуудалнуудые хаража үзэхэ хэ… Советскэ Правительственна делегацинн ажал…эй ёһоор, үнэн бодотоор хандаһанинь, эдэ …лнуудые хэлсээнүүдэй ашаар шиидхэхэ гэжэ …делегацинн эрмэлзэһэниинь Женевскэ зүблөө…жалта түйлахадань бага бэшээр туһалаа.

…евэдэхи зүблөөндэ хабаадалсаһан бусад ха…гшадыешье, жэшээнь, Америкын Холбоото …удай, Англиин ба Франциин правительствен…делегацинуудай толгойлогшонорые, США-гэй …дент господин Д. Эйзенхауэрые, Англиин …ер-министр господин А. Иденые, Франциин …ер-министр господин Э. Форые зохихо ёһоор …гүй байжа болохогүй байна.

…шэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудай гол удхын …р ондо ондоо хараа бодолтой байбашье, США-… Англиин ба Франциин правительствонуудые …логшонор бидэндэл адляар үгээ ойлголсохо …бүгэдэнинтын эб найрамдалай, аюулгүй бай… хэрэгтэ тон шухала удхашанартай уласхоо…асуудалнуудые шиидхэхэ арга замуудые ха…гэжэ үнэн сэдьхэлһээ эрмэлзэһэн байна. …ташалга болобо). Бэе бэеэ ойлголсохо, …талынхидай интересые хараадаа абажа, али…алын хүлеэн абамаар шиидхэбэринүүдые бэ…ябадалда зорюулан Зүблөөндэ хабаадагша…улганайнь хамтаараа оролдоһоной ашаар Же…э зүблөөн дээрэ һайн үрэ дүнгүүд түйлагдаа.

…байгаа арсалдаануудые амгалан ёһоор шиид…уласхоорондын бүхы асуудалнуудаар хараа …нуудайнгаа эблэрхэ арга боломжонуудые бэ…, алишье талын үнэн зүб эрилтэнүүдтэй таара…идхэбэринүүдые абахаяа эрмэлзэхэ хүсэлтэй…жэ Женевскэ зүблөөндэ хабаадагшадай нэгэн…хэһэн мэдүүлгэнүүд агууехэ гүрэнүүдэй бэе …этигэлсэдэг болохо хэрэгтэ шухала һайн уд…артай байханъ лабтай.

…вительствонуудые Толгойлогшонорой Женевэ… болоһон Зүблөөнэй дүүрэһэн хойно хэһэн мэ…нүүд ба үгэнүүд соогоо США-гэй президент …дин Д. Эйзенхауэр, Англиин премьер-министр …дин А. Иден, Франциин премьер-министр гос… Э. Фор гэгшэд саашадаа хэлсээнүүдые хэхэ… Женевскэ зүблөөнэй үедэ бии байһан хани ха…анай, бэе бэеэ ойлголсолгын шэнжэ түхэлые үлөөхэ хүсэлтэй байһанаа мэдүүлһэн тушаань ехэ ханалтай байһанаа Советскэ правительствын үмэнэһөө хэлэхэеэ хүсэнэб. (Альга ташалга болобо).

Энэ хүсэл Советскэ Правительствын эрмэлзэлгэтэй бүримүһэн таараладана. (Удаан альга ташалга болобо).

Энэ жэлэй октябрьда болохо Дүрбэн гүрэнэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн дээрэ тиимэ шэнжэ түхэлэй үлэхэ гээшэ тус зүблөөнэй амжалтатайгаар хүдэлмэрилхэ эрхэ нүхэсэл, уласхоорондын шухала асуудалнуудые хаража үзэхэ ба гуримшуулха хэрэгтэ шэнэ һайн дүнгүүдые түйлаха эрхэ нүхэсэл мүн болохо гэжэ бидэ найданабди.

Уласхоорондын харилсаануудтахи түгшүүрилэй бүримүһэн үгы болохоһоо урид, гүрэнүүдэй бэе бэедээ хүсэд этигэлсэдэг болохоһоо урид шиидхэгдэхэ ёһотой проблемэнүүдэй бэрхэшээлнүүдые Советскэ Правительство барагтай дээрэ тооложо шадахагүй, тэдэниие тоонгүй байжа шадахагүй.

Тиимэһээ Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй болохоёо байгаа зүблөөе бидэнэр ехэ удхашанартайда тоолонобди. Энэ Зүблөөн хадаа Правительствонуудые толгойлогшонорой Женевэдэ зүбшэн хэлсэһэн асуудалнуудые саашадаа хаража үзэхэ ба тэдэниие шиидхэхын тулада ашагтай хэмжээнүүдые дурадхаха ёһотой болоно. Правительствонуудые толгойлогшонорой директивэнүүдтэй зохилдуулан, гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд Женевскэ зүблөөнэй үедэ оруулагдаһан бүхы дурадхалнуудые хаража үзэхэ, Правительствонуудые Толгойлогшонорой хэлэһэн һанамжануудые хараадаа абаха байна.

Советскэ Правительство Женевскэ зүблөөнэй шиидхэбэринүүдые наринаар бэелүүлхэ хэрэг түйлахаар эрид шиидэнхэй байна гэжэ элидхэл соогоо заагаа һэм.

Буу зэбсэг хуряалга тушаа Женевскэ зүблөөн дээрэ США-гэй президент господин Д. Эйзенхауэрэй оруулһан дурадхалнууд тухай минии элидхэл дотор хэлэгдэһэн һанамжануудые харин зарим газетэнүүд эшэ татажа, тэдэ дурадхалнуудыень Советскэ Правительствын бүримүһэн буруушааһан хэбэртэйгээр харуулха гэһэн тон буруу һэдэлгэ гаргана гэжэ энээнтэй дашарамдуулан тэмдэглэхые хүсэнэб.

Бидэнэр буу зэбсэг хороохо, атомна дайе хорихо асуудалнуудаар өөһэдынгөө оруулһан дурадхалнуудые эрид шууд хамгаалдаг байһамнай элитэ, зүгөөр тус проблемые шиидхэхэ зам олохоёо эрмэлзэһэн бусад ямаршье дурадхалнуудые һайса хаража үзэхэһөө арсанагүйбди. (Альга ташалга болобо). Советскэ Союзай ба Холбоото Штадуудай хоорондоо сэрэгэй мэдээсэл үгэлсэжэ байха ябадал эмхидхэхэ тухай, хоёр оронуудайнгаа территориие агаарһаа фотографировалалсажа байха тухай США-гэй президент Эйзенхауэрэй оруулһан дурадхал эгээл тиимэ дурадхал мүн гэжэ элидхэл соогоо тэмдэглээ һэм.

Советскэ правительство хараа бодолоо дүтэ болгохо ба энэ шухала асуудалаар хэлсээ түйлаха шухала байһан ушарые үндэһэ болгон господин Эйзенхауэрэй дурадхалые анхаралтайгаар, гүнзэгы һайнаар үзэжэ байна, үзэхэшье байна.

Арадуудта эб найрамдал хангахын түлөө бидэнэр саашадаашье суг ябажа тэмсэхэбди, тиихэдэмнай ажал хэрэг бүри һайнаар ябаха байха, хэрэгнай урагшатай һайнаар дүүрэхэ байха гэжэ бидэ найданабди. (Удаан альга ташалга болобо).

Манай алдарта Коммунистическэ партиин, тэрэнэй Центральна Комитедэй хүтэлбэреэр бэелүүлэгдэдэг Советскэ правительствын гадаадын политикые олон миллион советскэ арад, эб найрамдалда дуратай бүхы оронуудай арадууд нэгэн һаналаар һайшаана. Энэ хадаа уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха, гүрэнүүдэй бэе бэедээ этигэлсэдэг болохо байдал тогтоохо, шэнэ дайнай аюулые зайсуулха, ниитынь системэһээ дулдыдангүйгөөр гүрэнүүдэй хоорондо хани харилсаа байгуулха тушаа манай парти, правительствын баримталдаг гадаадын-политическэ шэглэл гадаадымнай политикада саашадахи амжалтануудые хангаха гэжэ бидэниие найдуулна. (Үни удаан нэрьемэ альга ташалга болобо).

СССР-эй Верховно Соведэй гурбадахи сесси

Августын 5-да СССР-эй Верховно Соведэй гурбадахи сесси хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлбэ. Союзай Соведэй болон Национальностьнуудай Соведэй хамтын заседани 10 часта нээгдэбэ. Национальностьнуудай Соведэй түрүүлэгшэ **В. Т. Лацис** түрүүлэгшээр һууба.

Дүрбэн гүрэнэй правительствонуудые толгойлогшонорой Женевскэ зүблөөнэй дүнгүүд тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинай элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэ болоо.

А. М. Пузанов (РСФСР) түрүүлэн үгэ хэлэбэ. Женевскэ зүблөөн хадаа түүхын удхашанартай событи болоо гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Уласхоорондын харилсаануудтахи түгшүүрилые һуладхажа, дүрбэн гүрэнэй правительствонуудые толгойлогшонорой зүблөө үнгэргэхэдэ таатай зохид оршон байдал тогтоожо, гадаадын политическэ талаар шухала хэдэ хэдэн ябуулгануудые хэһэн манай правительствын хёрхо хурса политикые ехэ ханалаа хүсэнгеэр тэмдэглэнэбди гэжэ А. М. Пузанов хэлэбэ.

Бүхы асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ үедэ манай Советскэ Правительственна делегаци гүрэн түрын ехэ сэсэн мэргэн ябуулга гаргаа, Зүблөөнэй хүдэлмэриндэ амжалта түйлахын тулада түйлай ехэ оролдолго гаргаа гэжэ дүрбэн гүрэнэй правительствонуудые толгойлогшонорой зүблөөнэй дүнгүүд элитээр гэршэлнэ гэжэ А. М. Пузанов хэлээ.

Американска арад болбол советскэ арадай хани нүхэрынь байха хүсэлэнтэй гэһэн США-гэй президент Д. Эйзенхауэрэй мэдүүлгые А. М. Пузанов һайшааба. Бидэ болбол американска арадтай, мүн бүхы бусад арадуудтайшье, үнэн зүрхэнэй бата бэхи холбоо барисаатай байха, бүхы оронуудтай худалдаа наймаанай болон культурна холбоо барисаануудые хүгжөөхэ хүсэлэнтэйбди гэжэ оратор хэлэбэ. Ондоо ямаршье арадта, ондоо ямаршье нацада харша мэдэрэл манай хүнүүдтэ огто байхагүй.

Женевскэ зүблөөе зарлалгада ниитын һанамжын ехэ үүргэ дүүргэһыень оратор зааба. Эб найрамдалай түлөө арадуудай хүсэн түгэс хүдэлөөн зүблөө үнгэргэхэдэ, тэндэ табигдаһан асуудалнуудые амжалтатайгаар харан үзэхэдэ таатай зохид арга нүхэсэлнүүдые бэлэдхээ гэжэ оратор мэдүүлээ.

Дүрбэн гүрэнэй правительствонуудые толгойлогшонорой Женевскэ зүблөөн дээрэ Советскэ Союзай Правительственна делегацинн ажалябуулгые һайшааха гэһэн дурадхал депутат А. М. Пузанов оруулба. Энэ дурадхал үни удаан альга ташалгаар угтагдаа.

Советскэ правительствын эб найрамдалда дуратай политикые украинска арад гүн зүрхэнэй баясхалантайгаар һайшаана гэжэ депутат **О. И. Иващенко** (Украинска ССР) мэдүүлбэ. Хоёр системын—социалистическэ болон капиталистическэ системэнүүдэй зэргэшэн байха ба экономическа талаар мүрысэхэ арга боломжотой байһыень энэ политика тодоруулна гэжэ тэрэ хэлэбэ. Тус тус гүрэнүүдэй хоорондо экономическа, научна болон культурна холбоо барисаануудые үргэдхэхэ шухала байһыень тэмдэглэхэ зуураа, Женевскэ зүблөөнэй һүүлээр энэ мэтын холбоо барисаанууд улам ехэ үргэн далайсатай болохо ёһотой гэжэ О. И. Иващенко зааба.

Советскэ Союзтай худалдаа наймаанай холбоо барисаае тогтоолго болон үргэдхэлгэ бүхы гүрэнүүдтэ ашатай туһатай байна гэжэ Иващенко тэмдэглэнэ. Хитадай Арадай Республикатай, мүн социалистическэ лагериин бусад оронуудтай Советскэ Союзай экономическа талаар харилсан туһалалсадаг байһанай дүй дүршэл энээн тухай гэршэлнэ. Оронуудай хоорондо элдэб делегацинуудай ябалсажа байлга хадаа бэе бэедээ этигэхэ, бэе бэеэ ойлголсохо хэрэгые бэхижүүлгэдэ ехэ удхашанартай. Хүдөө ажахын американска мэргэжэлтэдые советскэ хүнүүд ехэ баяртайгаар угтаба гэжэ тэрэ хэлээ. Мүн американска фермернүүд советскэ делегациие һайнаар хүлеэн абаба.

Великобритани ошохо тухай Англиин премьер-министр Антони Иденэй уряалые ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Булганинай, мүн СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Н. С. Хрущевой хүлеэн абаһые, тэрэшэлэн Советскэ Союзда Франциин премьер-министр Фор ба гадаадын хэрэгүүдэй министр Пинэ гэгшэдэй ерэхэ тушаа Советскэ правительствын уриһан уряалые советскэ хүнүүд һайшаана гэжэ нүхэр Иващенко мэдүүлбэ.

Уласхоорондын түгшүүрилые һуладхалгада, эб найрамдал бэхижүүлгэдэ ехэ удхашанартай хэдэ хэдэн шэнэ ябуулгануудые Советскэ правительство һүүлэй үедэ хэбэ гэжэ депутат **В. П. Мжаванадзе** (Грузинска ССР) хэлэбэ. Советскэ Союз Югославиин Федеративна Арадай Республика хоёрой хоорондохи харилсаае һайжаруулга уласхоорондын ажабайдалай шухала нүхэсэл болоно гэжэ тэрэ хэлэбэ. Сесси дээрэ байлсаһан Югославиин парламентска делегациие амаршалха зуураа, Грузи ошохыень Союзна Арадай Скупщинын депутадуудые В. П. Мжаванадзе уриба.

Женевскэ зүблөөнэй дүнгүүд тухай хэлэхэ зуураа, гүрэнүүдэй хоорондохи культурна болон экономическа харилсан туһалалсалгые бүхэжүүлгын ехэ удхашанартай байһыень оратор тэмдэглэбэ.

Манай республикын ажалшад зол жаргалаар дүүрэнээр ажаһууна гэжэ В. П. Мжаванадзе мэдүүлнэ. Арадайнгаа ажана тэниглэн байдалые саашадаа дэбжүүлхэ арга боломжо манайда дүүрэн бии. Агууехэ ород арадтайгаа хамта, манай оронной арадуудай ахадүүгэй бүлэнэр соо, дэлхэйн бүмбэрсэгэй бүхы оронуудай арадуудтай хамта эб найрамдалай хэрэгые эсэстэнь хүрэтэр хамгаалхаар бидэ бэлэн байнабди.

Узбекскэ арадай зүгһөө депутат **Ш. Р. Рашидов** дүрбэн гүрэнэй правительствонуудые толгойлогшонорой Женевскэ зүблөөнэй үрэ дүнгүүдые халуунаар һайшаагаа.

Түгэсхэлдөө депутат Рашидов болбол хилын саадахи оронуудтай Узбекскэ ССР-эй тогтооһон культурна холбоо барисаанууд тухай хөөрэбэ. Имагтал 1954 ондо, мүн энэ жэлдэ 36 ороной, тэрэ тоодо хилын саадахи Зүүн зүгэй гүрэнүүдэй 27 делегацинууд манай республикада айлшалжа ерэһэн байна.

Депутат **Н. Е. Авхимович** (Белорусска ССР) үгэ абаба. Женевскэ зүблөөн дээрэ Советскэ Союзай Правительственна делегацинн оруулһан дурадхалнуудые белорусска арад бүримүһэн дэмжэнэ гэжэ тэрэ хэлэбэ. Эб найрамдал бэхижүүлхэ, уласхоорондын аюулгүй байдал сахиха, гүрэнүүдэй хоорондо этигэл найдабари тогтоохо, дайнай аюулые зайсуулха, буу зэбсэг хуряаха гэһэн зорилгонуудта эдэ дурадхалнууд тааралдана.

Европодо аюулгүй байдал хамтаараа сахиха тухай, Германи тухай асуудалнуудые таатай һайнаар шиидхэхэ илангаяа шухала гэжэ белорусска арад тоолоно. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ советскэ Белоруссида ехэ хохидол тохёолдоһон байна. Манай республикада 75 миллиард түхэригэй материальна хохидол үзүүлэгдэһэн байгаа.

Германска асуудалые шиидхэлгын зүб зам юуб гэхэдэ, Германска Демократическа Республика болон Германска Федеральна Республикые аюулгүйе хамтаараа сахилгын системэдэ оруулха ябадал болоно, энэ хадаа Германиие нэгэдүүлгэдэ туһа хүргэхэ бэлэй гэжэ депутат Авхимович заана. Өөрынгөө ороной хуби заяае шиидхэлгэдэ германска арад хабаадалсаха эрхэтэй гэжэ бидэ тоолонобди.

Депутат **Н. В. Цицин** (РСФСР) бүхы оронуудай эрдэмтэдэй хоорондохи холбоо барисаае үргэдхэхэ тухай хэлэбэ. Бэе бэедээ ябалсажа байлга, научна информаци абалсалга хадаа наукын талаар амжалтатай дэбжэлтэ түргэнөөр түйлаха ябадалда туһалха ёһотой. Бүхэсоюзна хүдөө ажахын выставкын хүдэлмэриин дүй дүршэл иимэ ябадалай ашатай үрэтэй байхыень тодоруулна. Энэ жэлэй һүүлэй хоёр һара соо 61 оронһоо ерэһэн 395 делегацинууд выставкэ хараа.

Түрүүн үгэ хэлэһэн ораторнуудтай һаналаа нэгэдүүлхэ зуураа, Женевскэ зүблөөн дээрэ Советскэ Правительственна делегацинн сэсэн мэргэн ажал-ябуулгые советскэ хүнүүд һайшаана гэжэ Н. В. Цицин мэдүүлбэ.

Женевскэ зүблөөн дээрэ түйлагдаһан һайн үрэ дүнгүүдые Советскэ Латвиин ажалшад ехэ ханалаа хүсэнгеэр угтаба гэжэ депутат **К. М. Озолинь** (Латвийска ССР) хэлэбэ.

Женевскэ зүблөөнэй дүнгүүдэй мүнөө зүбшэн хэлсэгдэжэ байһан Кремлёвско Ехэ Ордон соо, 15 жэлэй саада тээ, 1940 оной августын 5-да СССР-эй Верховно Соведэй оно сесси дээрэ Латви болбол Советскэ Социалистическэ Республиканудай Союзда абтаһан байна. Энэ хадаа бүгэдэарадай ёһотой дура хүсэлые харуулһан ушар мүн. Энэ хадаа латышска арадта эб найрамдал, зол жаргал олгоо.

Германска милитаризмын агрессивнэ добтолгодо манай арад нэгэнтэ бэшэ ороһон байна гэжэ К. М. Озолинь үргэлжэлүүлбэ.

Женевскэ зүблөөн дээрэ таатай зохид үрэ дүнгүүдые түйлаха хэрэгтэ бүхы оронуудай эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй дүүргэһэн үүргэ тухай депутат **З. А. Лебедева** (РСФСР) хэлэбэ.

Эб найрамдалай тала баригшадай эрилтэнүүд дүрбэн гүрэнэй правительствонуудые толгойлогшонорой Женевэдэ болоһон зүблөөн дээрэ бэелүүлэгдээ гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, түрүүшын амжалтанууд хадаа эб найрамдалай түлөө тэмсэлые һуларуулгада хүргэхэ ёһогүй гэжэ З. А. Лебедева зааба.

Депутат **Ш. М. Арушанян** (Армянска ССР) удаань үгэ хэлээ. Эб найрамдалда, бусад арадуудай бэсэ дааихай байдалда аюул Советскэ Союзай хэзээшье тохёолдуулаагүй, мүн тохёолдуулхашьегүй байһыень Советскэ социалистическэ гүрэнэй түүхэ лабаар харуулна гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Депутат **Е. А. Фурцевада** (г. Москва) үгэ үгтэбэ. Тэрэ хадаа советскэ хүнүүдэй зохёон байгуулхы баатарлиг ажал тухай хөөрэнэ. Советскэ хүнүүд дайн тухай бодоногүй гэжэ Е. А. Фурцева хэлэнэ. Манай оронние харыт. Хаа хаанагүй амгалан тайбанай түйлай ехэ барилга бэелүүлэгдэжэ байнал. Бидэ болбол байрын гэрнүүдые дай хэхын тулада барина гээшэ аалди? Арбан жэл соо советскэ столицада 10 миллион квадратна метр байрын талмай ашаглагдаха ёһотой. Энэ хадаа 800 жэл соо Москвада баригдаһан барилгын бүхы талмайн 50 процент шахуунь болохо юм. Һургуулинууд болон больницануудые, стадионууд болон университедүүдые дай хэхын тулада байгуулна гэнэ аалди? Бидэндэ эб найрамдал хэрэгтэй гэжэ Е. А. Фурцева тэмдэглэбэ.

Хүсэ баримталха политикада сохилто үгэһэн Женевскэ зүблөөн хадаа советскэ арадай, мүн дэлхэйн бүхы арадуудай агууехэ хүсэлэнгөөр бэлэдхэгдэһэн байна гэжэ депутат **И. Г. Эренбург** хэлээ.

* * *

СССР-эй Верховно Соведэй гурбадахи сессиин үдэшын заседани Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ **А. П. Волковой** ударидалга доро болобо. Дүрбэн гүрэнэй правительствонуудые толгойлогшонорой Женевскэ зүблөөнэй дүнгүүд тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинай элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэнүүд үргэлжэлбэ.

Уралай бүхы ажалшадай зүгһөө депутат **И. И. Чурсинов** болбол Советскэ Правительственна делегацинн хэһэн үрэ ехэтэй хүдэлмэреэр һаналаа хүсэһэнөө мэдүүлбэ.

—Женевскэ зүблөөнэй амжалта хадаа эб найрамдалда дуратай бүхы арадуудай түйлаһан амжалта гээшэ,—гэжэ И. И. Чурсинов хэлэбэ. —арадуудай хоорондохи хани барисаанууд, экономическа болон культурна харилсан туһалалсалга улам бүхэжэжэ, хүгжэжэ байг лэ.

Советскэ правительствын гадаадын политикые, эб найрамдал сахиха тухай эсэшэ сусашагүй тэрэнэй оролдолгые колхознигууд барандаа һайшаана гэжэ депутат **Ф. С. Генералов** (РСФСР) мэдүүлбэ.

Советскэ Союзай гадаадын политикын амжалтанууд, мүн манай арадай ажахын амжалтанууд хадаа ажалдаа шэнэ илалтануудые түйлахыень колхознигуудые болон советскэ бүхы хүнүүдые зоригжуулна гэжэ оратор хэлэбэ.

Гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаае хүгжөөлгэдэ Женевскэ зүблөөн түүхэтэ тэмдэг болоно гэжэ депутат **И. Г. Кэбин** (Эстонска ССР) хэлэбэ. Дайнай эсэстэ, саг зуурын эзэмдэлгэдэ ороһоной эсэстэ эстонско арадта ехэ хохидол үзүүлэгдэһэн байна, тиимэ хадань манай арад дайнда ехэ дурагүй, Советскэ правительствын эб найрамдалта политикые халуунаар һайшаана.

Союзай Соведэй гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ комиссиин түрүүлэгшэ депутат **М. А. Сусловта** үгэ үгтэбэ.

Н. А. Булганинай элидхэл соо, мүн Верховно Соведэй депутадуудай хэлэһэн үгэнүүд соо Женевскэ зүблөөнэй дүнгүүд болон удхашанар тухай асуудал үргэнөөр элишэлэгдэбэ.

Союзай Соведэй болон Национальностьнуудай Соведэй Гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ комиссинуудай зүгһөө М. А. Суслов болбол Женевскэ зүблөөн дээрэ ССР Союзай Правительственна Делегацинн ажал-ябуулгые бүримүһэн һайшааһан, нүхэр Н. А. Булганинай элидхэл тушаа шиидхэбэриин проектые сессиин үзэмжэдэ табиба.

Депутат М. А. Сусловай дурадхаһан тогтоолой проектые сессидэ хабаадагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтана.

Үгэ хэлэлгые болюулха гэһэн дурадхал ороо гэжэ түрүүлэгшэ мэдээсэбэ. Энэ дурадхалые депутадууд баталан абаба.

Удаань депутадууд болон айлшадай зүгһөө дулаанаар угтагдаһан ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин түгэсхэлэй үгэ хэлээ.

Женевскэ зүблөөн дээрэ Советскэ Союзай Правительственна делегацинн хараа бодол болон ажалябуулгые Верховно Соведэй бүримүһэн һайшааһандань ханалаа гүн ехээр хүсэһэнөө Н. А. Булганин мэдүүлбэ.

Н. А. Булганинай түгэсхэлэй үгын дүүрэмсээр түрүүлэгшэ хадаа хоёр палатануудай гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ комиссинуудай зүгһөө депутат М. А. Сусловай дурадхаһан тогтоолой проектые голосованида табиба.

СССР-эй Верховно Совет энэ тогтоолые нэгэн һаналаар баталан абаа.

Түрүүлэгшэ А. П. Волков сессин хэлэхэ зүйл дүүрээ гээд, СССР-эй Верховно Соведэй гурбадахи сессиие хаагдаһанда соносхобо.

1955 оной августын 1 болотор республикын колхозуудта һү һаалга тухай мэдээн

…аймагууд	Һү һаалгын түсэбэй дүүргэлтэ (проц.)	Дунда зэргээр үнеэн бүриһөө һү һаалга (литрээр): 1954—1955 онуудай октябрь—июль һаранuудта	1955 оной июль соо һаагдаһан һүн
…йгалай	117,7	813	170
…ын	105,7	515	135
…жанай	81,3	512	119
…рын	77,6	688	171
…скын	76,0	723	193
…нэй	75,6	516	119
…айкальска	74,5	1100	210
…н	72,2	506	126
…атайн	67,7	781	132
…гын	67,1	694	131
…гын	64,7	660	130
…тын	64,4	465	125
…канай	62,9	484	123
…дарын	62,2	692	172
…менай	56,8	263	88
…нин	52,6	346	101
…рын	52,1	477	112
…райн	51,7	537	121
…н	51,7	428	91
…мя	51,0	443	108
…рын	50,6	487	113
…шэбэрэй	45,7	422	103
…	35,5	115	43

…энэ мэдээн дээрэһээ харахада, рес…икын хойто аймагууд—Баунтын … Хойто-Байгалай аймагууд һү …ээр жэлэйнгээ түсэб дүүргээ. Гадна, Баргажанай, Яруунын, Түнхэнэй, Прибайкальска, Хориин аймагууд түсэбөө дүүргүүтэй байна.

Гэбэшье, Ахын, Мухаршэбэрэй, Кяхтын, Заиграйн, Зэдын, Торинн аймагуудай колхозуудта һү һаалга тон муугаар эмхидхэгдэһэн байна. Бичурын аймагай колхозууд нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулбал һаамхай үнеэн бүриһөө 26 литрээр бага һү һаагаа.

Энэ оной июль һара соо һү һаалгые эрид ехэдхэхэ аргатай байбашье, республикын зарим аймагууд дээшэлүүлжэ шадаагүй. Зэдын аймагай колхозууд июль һарын туршада оройдоо 91 литр, Торинн—101 литр, Мухаршэбэрэй—103, Кяхтын —108 литр һү үнеэн бүриһөө һааһан байна. Эдэ аймагуудай олонхи колхозуудта үнеэдэй һүниин адуулга, нэмэлтэ тэжээл эдюулгэ эмхидхэгдээгүй байхаһаа гадна, фермэнүүдтэ тогтоогдоһон гурим сахигданагүй.

Үнеэдые үдэртөө 3—4 һаалга, һүниин адуулга, ногоон тэжээл болон концентрадаар эдеэлүүлгэ, үнеэдэй харууһа һайнаар эмхидхэлгэ хадаа аймагуудай партийна, советскэ органуудай, МТС-үүдэй, колхозуудай правлени болон партийна эхин организацинуудай шухала зорилго болоно.

КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ

Кабанскын аймагай Посольско сомоной «Байкал» колхозой загаһашад социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, эдэ үдэрнүүдтэ оролдосотойгоор ажаллажа байна. Коммунист нүхэр К. Каковиной бригада мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Энэ бригада абаһан уялгаяа болзорһоонь урид июлиин 15-да дүүргээд, Поворот тосхондохи загаһа тушаалгын пунктда 398 центнер эрхим сортын омоли тушаагаа.

Энэ бригадада олонхинь залуушуул ажалладаг юм. Тиигэбэшье, бригадир К. И. Каковин, тэрээнэй туһалагша БМАССР-эй Верховно Соведэй депутат Г. И. Киштымов, бригадынгаа гэшүүдэй ажалые зүбөөр эмхидхэһэн байна. Энэ бригадын эбтэй коллектив ажалаа зүбөөр эмхидхэһэнэй ашаар үдэртөө гурба дахин гүльмэ табина. Иван Туробов, Николай Буторин гэгшэд ажалдаа нилээд ехэ дүй дүршэлтэй болоо. Залуу загаһашан Петр Бичигов гүльмэ хаялгын үедэ бригадирайнгаа заабариие анхаралтайгаар дүүргэдэг юм. Леонид Федоров, Мария Попова, Александра Туробова, Александр Суворов, Иван Киштымов гэгшэд мүн лэ һайн амжалтануудые түйлана.

А. Бусурманов.

„Туапсе" гэжэ советскэ танкерай морягууд Москвада бусажа ерэбэ

США-гэй далайн-сэрэгэй хүсэнүүдэй хиналта доро байдаг Тайвань аралһаа урдууһхи уһан дээрэ ябатараа «Туапсе» гэжэ советскэ танкер сэрэгэй суднаар хуули бусаар баригдаһаар жэл үлүүтэй саг үнгэрөө. Энэ танкерай командын 29 моряк августын 5-пай үдэшэ Москвада бусажа ерэбэ.

Бусажа ерэгшэдэй тоодо «Туапсе» танкерай капитан В. А. Калинин, тэрэнэй туһалагшанар Д. П. Кузнецов, С. А. Меркулов, П. К. Горобец, ахалагша механик А. С. Беспалов, боцман И. Я. Яковенко, матросууд И. Я. Паволенко, Н. Д. Федоров, В. Г. Небесный болон бусад ороно.

Далайн флодой министр В. Г. Бакаев, тэрэнэй орлогшонор, московско олониитын түлөөлэгшэд, столицын пионернүүд, тэрэшэлэн «Туапсе» танкерай командын бусажа ерэһэн гэшүүдэй түрэлхид ба дүтын танил хүнүүд Внуковска аэродром дээрэ морягуудые угтаа.

Самолёдһоо морягуудай гарахада угтагшад нэрьесэ альга ташаа. Морягуудта олон сэсэгүүд барюулагдаа.

Эндэ болоһон митинг дээрэ Далайн флодой министерствын политическэ управлениин начальник В. И. Румянцев, далайн флодой министрын орлогшо Н. Н. Долинский, далайн ба гол мүрэнэй флодой хүдэлмэришэдэй профсоюзай ЦК-гэй түрүүлэгшэ А. И. Коэткин үгэ хэлээ. Тэдэнэр чанкайшистска хаалтаһаа сүлөөлэгдэжэ ерэһэн Советскэ Эхэ оронойнгоо үнэн сэхэ хүбүүдые тэдэнэр халуунаар амаршалаа.

«Туапсе» танкерай капитан В. А. Калинин харюугай үгэ хэлээ.

(ТАСС).

Югославиин парламентска делегаци Сталинай нэрэмжэтэ автозаводто орожо хараба

СССР-эй Верховно Соведэй уряалаар Советскэ Союзда ерээд байһан Югославиин Арадай Федеративна Республикын Арадай Союзна Скупщинын делегаци Москвада 3 хоноод байна.

Августын 4-нэй үдэрэй түрүүшын хахадые делегаци И. В. Сталинай нэрэмжэтэ автомобильна заводто үнгэргөө. Предприятиин директор А. Г. Крылов, КПСС-эй Пролетарска районой райкомой секретарь А. М. Пегов, заводой партийна, комсомольско ба профсоюзна организацинуудай түлөөлэгшэд айлшадые угтаа. Хани ёһоор хөөрэлдөө хэхэдээ, советскэ автомобиль бүтээлгын түрүүшын заводой байгуулагдаһан ба хүгжэһэн түүхэ тухай делегациин гэшүүдтэ А. Г. Крылов хэлэжэ үгөө. Арадай Союзна Скупщинын депутадууд хадаа үйлэдбэриие түсэблэлгэ тухай, партийна, комсомольско ба профсоюзна организацинуудай хүдэлмэри тухай, ажалые хамгаалха хэрэгэй ямараар табигдаһан тухай ехээр һонирхоһон байна.

Удаань инструментальна цехтэ югославска айлшадай ороходонь, хүдэлмэришэд тэдэниие халуунаар амаршалаа. Станочнигуудай бригадир В. А. Марков цехынгээ коллективэй зүгһөө югославска арадай түлөөлэгшэдтэ хани халуун үгөөр хандаа. Югославиин арадуудта амаршалга хүргэхые гуйха зуураа тэрэ иигэжэ хэлээ:

Славянска арадуудай хани барисаан бэхижэжэ байг лэ!

Хани халуунаар угтагдаһандаа сэдьхэлээ ехээр хүдэлгэн, амаршалгануудта харюусаха зуураа, Владимир Бакарич иигэжэ хэлээ:

—Югославска арадуудай советскэ хүнүүдтэ ехэ талархалтайгаар хандадагтал адляар, югославска арадуудта советскэ арадай хани халуун мэдэрэлтэйгээр хандадаг байһые мэдэхэдэ аятай байна. Энээн тушаа бидэнэр үнэншэбэбди. Бидэнэр советскэ арадай амжалтануудай хойноһоо ажаглан хаража байхатаяа хамта, саашадаа шэнэ түйлалтануудые тэрээндэ хүсэнэбди. Манай хани барисаан мандаха болтогой! Югославска делегациие толгойлогшын үгэеэ дүүргэхэдэнь альга ташалга болоо.

Цех соогуур ябаха зуураа, айлшад станогуудые хараа, хүдэлмэришэдтэй гараа барисалдаа, тэдэнтэй хөөрэлдөө. Тэдэнэр хэмжүүрэй центральна лабораторидо ороо. Боро шэрэм шудхадаг цехтэ орожо поршневой сахаригуудые бүтээлгые, агаарые һэрюун болгожо ажал хэхэдэ таарамжатай эрхэ байдал бии болгодог установконуудые, тэрэшэлэн механизацилгые айлшад илангаяа ехээр һонирхоо. Удаань шудхалаагай цехын столоводо орожо, тэрэниие хараһан байна. Предприятиие харалгые дүүргэхынгээ урда тээ югославска парламентаринууд велосипед хабсардаг цехые ба главна конвейерые хараа.

Югославска айлшад хадаа автозаводой Культурын ордондо ороо. Тиихэдэнь пионернүүд баглаа сэсэгүүдые тэдэндэ барюулаад, югославска хүүгэдтэ амаршалга хүргэхыень гуйһан ба югославска хүүгэдэй Советскэ орондо айлшалхыень уриһан байна.

Югославиин парламентска делегациин гэшүүд Московско метрополитениие хараба

Арадай Союзна Скупщинын делегаци августын 4-нэй үдэшэ Л. М. Кагановичын нэрэмжэтэ Московско метрополитениие хараа. Городской газар дорохи замай начальник А. И. Ежов метрополитенэй трассатай айлшадые танилсуулха зуураа, пассажирнуудые шэрэхэ хэрэгтэ иимэ транспортын ехэ удхашанартай байһан тухай тэдэндэ хөөрэжэ үгөө.

Айлшад «Динамо» станциһаа метрое хаража эхилээ. Удаань «Белорусская», «Белорусская-кольцевая», «Новослободская», «Комсомольская-кольцевая», «Курская кольцевая» гэжэ станцинуудай газар доорохи залнуудые тэдэнэр хараа. Метро соохи эскалаторнуудые, тэндэхи сэбэр агаарые делегациин гэшүүд ехээр һайшаан һонирхоһон байна. Арадай Союзна Скупщинын хүрэһэн станцинуудта тэдэниие пассажирнууд халуунаар амаршалаа.

СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй бюджетнэ комиссиин түрүүлэгшэ А. М. Сафронов, СССР-эй Верховно Соведэй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэ Ю. А. Королев, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй министерствын Протокольно таһагые даагшын туһалагша К. А. Кочетков делегацитай хамта ябалсаа.

Владимир Бакарич хадаа газар дорохи ордонуудые хараха арга олгоһонойнь түлөө метрополитенэй начальнигта халуун баясхалан хүргэһэн ба хараһан үзэһэн юумээрээ һонирхоһон тухайгаа элишэлэн мэдүүлһэн байна.

(ТАСС).

Австридахи советскэ зөөриин управлениин (УСИА) предприятинуудые Австриин правительствода дамжуулан үгэхэ тушаа

ВЕНА, августын 4. (ТАСС). Иимэ хуулита мэдээсэлые венскэ газетэнүүд мүнөөдэр толилоо:

«Нэгэ талаһаа Финансын министр Камиц, транспортын ба национализированнэ предприятинуудай министр Вальдбруннерэй, нүгөө талаһаа СССР-эй Гадаадын худалдаа наймаанай министрын орлогшо Юнинэй хоорондо зүблөөнэй болоһоной һүүлээр УСИА-гэй бүхы предприятинуудые, мүн нефтяной бүхы предприятинуудые энэ оной августын 13-һаа австрийска түлөөлэгшэдтэ дамжуулан үгэхэ тухай шиидхэбэри үсэгэлдэр баталан абтаа.

Тэрэ үдэртэ австрийска органуудаар томилогдоһон олониитын эрхилэгшэнэр дурсагдаһан предприятинуудые советскэ этигэмжэтэдһээ хуулитаар дамжуулан абаха байна.

Брюссельдэ болохо уласхоорондын промышленна выставкэ тушаа

БРЮССЕЛЬ, августын 5. (ТАСС). 1958 ондо Брюссельдэ эмхидхэгдэхэ уласхоорондын промышленна выставкэдэ хабаадалсахаяа Советскэ Союзай зүбшөөһые бельгийскэ олониитэ ехэ ханангяар угтаа. Бельгийскэ хэблэлэй мэдээсэлнүүдэй ёһоор дээрэ дурсагдаһан мэдээсэлые гадаадын хэрэгүүдэй министерстводэ ба выставочна правительственна комитедтэ ехэ ханангяар угтаһан байна. Мүнөө үедэ Советскэ Союзһаа гадна выставкэдэ хабаадалсаха зүбшөөлөө үшөө 31 орон үгөөд байна.

Варшава. Эб найрамдал ба хани барисаанай түлөө тэмсэхэ зорилгоор боложо байһан залуушуул болон студентнэрэй Бүхэдэлхэйн V фестиваль.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Арбан жэлэй ой гэжэ стадион дээрэ СССР-эй залуушуулай делегаци. **ТАСС-эй фотохронико.**

Залуушуулай бүхэдэлхэйн V фестиваль

ВАРШАВА, августын 4. (ТАСС). Залуушуулай бүхэдэлхэйн V фестиваль дээрэ литературна конкурс дүүрэбэ. «До свиданья, моё дитя» гэжэ зохёолой түлөө Франсуа Керель (Франци), «Путешествие в Сталинград» гэжэ зохёолой түлөө Франц Фюман (Германска Демократическа Республика) конкурсын лауреадай нэрэзэргэтэй болоһон ба алтан медальнуудые абаһан байна.

Дуунай эрхим текстнүүдые бэшэһэнэй түлөө гурбан нэгэдэхи шан, тэрэ тоодо Лев Ошанинда «Это мы—молодёжь» гэжэ дуунай түлөө үгтэһэн байна.

Залуу уранзурааашадай зурагуудай уласхоорондын выставкэ дээрэ табигдаһан эрхим хүдэлмэринүүдэй түлөө алтан медаль абагшадай дунда «Кочегар» гэжэ картинын автор советскэ залуу уранзурааша М. Трифонов оролсоно.

ВАРШАВА, августын 5. (ТАСС). Үсэгэлдэр үдын хойно советскэ бүлэг олон делегадууд немецкэ залуушуулда айлшаар ошоо. Немецкэ эдир залуу хүбүүд басагад айлшадаа ехэ хүндэтэйгөөр угтаа.

Советскэ айлшадайнгаа хүндэлэлдэ зорюулан немецкэ делегациин уранһайханай группа концерт харуулаа. Тэрэшэлэн советскэ залуу артистнууд мүн лэ концертдэ хабаадалсаа. Немецкэ ба советскэ ханинар хэдэн часай турша соо хөөрэлдэһэн, дуу дуулаһан, зугаалһан байна.

Французска делегациин бүлэг гэшүүд Вьетнамска ханинартаа айлшалаа. Вьетнамай демократическа залуушуулай союзай секретарь Хоанг Минь Гинь залуу французуудые амаршалаа. Манай оронуудай залуушуулай хани барисаае ямаршье хүсэн һулаpуулжа шадахагүй гэжэ тэрэ хэлээ. Франциин ба Вьетнамай залуу үетэнэй хани барисаанай эбдэршэгүй байһанда этигэжэ байһанаа Реймонд Дьенэй элишэлэн мэдүүлхэдэ вьетнамска делегадууд шангаар альга ташан угтаа.

Культурын ба наукын ордоной конгрессүүдэй зал соо Пятницкын нэрэмжэтэ хоорой залуушуулай группа үсэгэлдэр дуу дуулажа, харагшад ехээр һонирхоо. Үдэрэй турша соо советскэ делегациин уранһайханай элдэб группанууд 13 концерт, тэрэ тоодо Гданьск городто концерт харуулаа.

Стадионууд болон талмайнууд дээрэ спортивна элдэб мүрысөөнүүд үргэлжэлүүлэгдэһэн байна.

Советскэ хүдөө ажахын делегациин Канадада ошолго тушаа

ОТТАВА, августын 4. (ТАСС). Мүнөө США-да ошоод байһан советскэ хүдөө ажахын делегациин Канадада ошохоо байһанда канадска олониитэ ехээр һонирхоно.

Советскэ хүдөө ажахын делегаци Канадада хоёр недели соо байжа ургаса хуряалгые ажаглан хараха аргатай байха юм гэжэ Вашингтонһоо абтаһан мэдээсэлые бүхы газетэнүүд толилоо. Саскачеван провинциин урда талада байдаг 10 мянган акр тарилгын талмайтай механизированнэ фермэнүүд советскэ делегацида харуулагдаха юм гэжэ газетэнүүд заана.

Советскэ хүдөө ажахы мэргэжэлтэдэй Канадада ерэхыень «юундэ хүсэхөөр байнаб гэхэдэ, хүдөө ажахые эрхилэлгын канадска арга методүүдые мэдэжэ абаха аргатай тэдэнэй болохоһоонь гадна, Канада хадаа тэдэнһээ һайн юумэ мэдэжэ абаха байна» гэжэ «Ситизен» (Оттава) газетэ түрүү бэшэг соогоо тэмдэглэнэ. «России ба Канадын олон районуудай газарай хүрьһэн болон сагай уларил адлирхуунууд юм. Тиимэһээ хоёр ороной хүдөө ажахын эрдэмтэд хэдэн үеын туршада бэе бэеынгээ хүдэлмэридэ һонирходог байһан юм гэжэ газетэ онсо тэмдэглэнэ.

Статья соо саашадаа иигэжэ хэлэгдэнэ. Тарилгын багашаг талмайтай фермэнүүдтэ хүдөө ажахын хүдэлмэриие тон ехээр механизацилгые, тэдэ фермэнүүдтэ ажал эмхидхэлгые хараха арга боломжо советскэ мэргэжэлтэдтэ үгтэхэ байна. Тиихэтэй хамта канадска эрдэмтэд ородуудһаа олон юумэ мэдэжэ абаха зэргэтэй. Советскэ Союз хадаа холын хойто зүгэй районуудта хүдөө ажахые амжалтатайгаар эрхилдэг болоһон байна. Канадада хойто зүгүүдтэнь овощь ба хүдөө ажахын бусад культурануудай ургуулагдадаг болобошье, хүйтэн газарта газарай хүрьһэ ба үрһэ хайшан гэжэ хэрэглэдэг тухай олон юумэ мэдэжэ абаха хэрэгтэй болоно. Айлшадай ерэлгэ алишье таладамнай туһа болохо, хоёр ороной хоорондо бэе бэедээ туһатай мэдээсэлнүүдые саашаа абалсадаг болохо зам нээжэ үгэжэшье шадаха байна.

Американска хүдөө ажахын делегациин орон соогуур аяншалга

«КУБАНЬ» СОВХОЗ, августын 4. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** СССР-тэ айлшалжа байһан американска хүдөө ажахын делегациин хоёрдохи бүлэг Уильям Ламберт түрүүтэйгээр Курганска районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозые һайса хараһанайнгаа, Кубанска гүрэнэй машина туршалгын станцида хүрэһэнэйнгөө һүүлээр Ленинэй орденто «Кубань» гэжэ үрэһэнэй таряа ургуулдаг совхоздо хүрэһэн байна. Энэ ажахын хүтэлбэрилэгшэд директор Н. Трофименко түрүүтэйгээр айлшадые хүндэтэйгээр угтаһан ба һонирхоһон юумыень харуулһан байна. Делегациин гэшүүд малажалай механизированнэ фермэнүүдые, үүлтэрһайнгай малнуудые, 300—350 килограмм шэгнүүртэй һайн үүлтэрэй гахайнуудые һонирхон хараа.

Совхозһоо бусахынгаа урда тээ делегациин хүтэлбэрилэгшэ Уильям Ламберт американска түлөөлэгшэдые һайнаар угтаһанайнь түлөө совхозой хүдэлмэришэдтэ ба хүтэлбэрилэгшэдтэ баясхалан хүргөө.

РОСТОВ-на-ДОНУ, августын 4. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Американска хүдөө ажахын делегаци мүнөө үдэшэ Ростов-на-Донуда ерэбэ. Краснодарска хизаарай ба Ростовско областиин хилэ дээрэ городой ба областиин ажалшадай түлөөлэгшэд делегациие угтаа. Үхибүүд баглаа сэсэгүүдые айлшадта барюулаа. Донской хасагууд өөһэдынгөө заншалай ёһоор хилээмэ ба дабһаар айлшадаа хүндэлэн угтаа.

«Россельмашын» хүдөө ажахын машина бүтээлгын заводто мүнөөдэр айлшад орожо хараа.

Үхибүүдэй зунай амаралта тухай

Манай Коммунистическэ парти, Советскэ правительство үхибүүдэй жаргалтай, хүхюунээр хүмүүжэхын түлөө ехэхэн анхарал гаргадаг. Жэлһээ жэлдэ үхибүүдэй амарха, сэнгэхэ газарнууд, пионерскэ лагерьнууд улам олон болоно. Энэ зун республикымнай пионерскэ лагерьнуудта хүдэлмэришэд болон албахаагшадай 10 мянган үхибүүд, тэрэ тоодо 6.750 үхибүүд городой захын лагерьнуудта 2405 үхибүүд союзна лагерьнуудта амарха байна. Лагериин 2 сезон соо эдэнэрэй олонхинь амараа.

Үнгэрэгшэ хоёр сезон соо модоной ба саарһанай промышленностиин, медицинскэ, эхин ба дунда һургуулинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзуудай обкомууд ПВЗ-гэй завком үхибүүдэй зунай амаралтые һайнаар эмхидхэбэ.

Гэбэшье, зарим пионерскэ лагерьнуудай хүдэлмэридэ ехэхэн дутагдалнууд бии байгаа. Юуб гэхэлэ, пионерскэ лагерьнуудта мэргэжэл ехэтэй, үхибүүдые хүмүүжүүлхэ дүй дүршэлтэй, өөрынгөө ажалда дуратай багшанар, пионервожатанууд эльгээгдээгүй байба.

Жэшээнь, Тимлюйскэ заводой дэргэдэхи пионерскэ лагериин эхилхэдэ лагериин начальник пионервожата хоёрһоо бэшэ хүмүүжүүлэгшэд эльгээгдээгүй байгаа. Тус лагерьта удаан сагай туршада пионервожата, хүгжэмэй талаар хүтэлбэрилэгшэ ба физрук мүн эльгээгдэнгүй байшоо.

Гүрэнэй худалдаа наймаанай хүдэлмэришэд ба албахаагшадай хүүгэдэй Дээдэ-Берёзовкын пионерскэ лагерьта начальнигынь миил хоёр сезондо хүдэлхөөр эльгээгдэһэн, физругынь хоёр сезондо хүдэлхэ аад, нэгэ сезондо хүдэлөөд болишоһон байна.

Профсоюзуудай обкомуудай түрүүлэгшэнэр, арадай гэгээрэлэй таһагууд, ВЛКСМ-эй райкомууд республикын, городой физкультура ба спортын комитедүүд пионерскэ лагерьнуудые мэргэжэлтэй һайн хүмүүжүүлэгшэдээр хангажа шадаагүй.

Городой физкультура ба спортын комитедэй путёвкоор эхин һургуулинуудай хүдэлмэри профсоюзуудай обкомой Яруунын дунда һургуули культурын багша эльгээгд гаа. Теэд тэрэ муу аяг ааша һан дээрэһээ ажалһаа сү һэн байна. Имэ хүниие «хүмүүжүүлэгшэ» болгожо хэдээ городой физкульт спортын комитедэй хүтэ шэд юун гэжэ бодоһон байг нүхэр Яруунын һургуулида хадаа һайнаар хүдэлөөгүй.

Гүрэнэй худалдаа наймаа дэлмэрилэгшэдэй профсоюза мой пионерскэ лагерьта физзарядка хэжэ шадахаг «физрук» болгоглоо һэн. Энэ хүүгэдтэ таарасатай, шанар спортивна хүдэлмэри хэжэ гүй байһан дээрэһээ мүн лэ һаа сүлөөлэгдэһэн юм.

Комсомолой айкомууд ба гэгээрэлэй таһагууд пионер герьта багшанарые, пионер нуудые путёвкоор эльгээхэ сезондо хүдэлхөөр ябуулна. һээнь һуралсалай, хүмүү ба педагогическа хүдэлмэри нар доошолно.

Мүнөө бүхы гурбан сезон дэлхэ штадаа баталһан лаг удаадахи сезондоо һайса һэн байна.

Мүн пионерскэ лагерьнууд наар хүдэлхын тулада саг соонь эдеэ хоол асаржа ба шэ тон шухала. Зүгөөр, хэлх боопой хүдэлмэрилэгшэдэй союзай обкомой лагерьта эд саг соогоо бэлэдхэгдэдэггүй Эндэ үхибүүд нэгэ доро эде гагүй юм. Халбага, стака дутадаг. Столовонуудай Пригородиэ районой куст энэ риие эдеэ хоолоор мууса хан

Үхибүүдэй зунай амарал наар эмхидхэхэ гээшэ тон салгатай хэрэг гэжэ зарим ор цинууд, хүтэлбэрилэгшэд дэрнэгүй. Саашадаа үхибүү пай амаралтада тусгаар табиха, дутуу дундануудые хажа байха хэрэгтэй.

А. Пав
облпрофсоведэй инстр

Хүндэтэй болоһон врач

1928 ондо Иркутска медицинскэ институт дүүргэһэн залуухан врач С. Ф. Мартихаев Бурят-Монголдо хүдэлмэрилхөөр эльгээгдэһэн юм. Республикын элүүрые хамгаалгын министерство нүхэр Мартихаевые Яруунын аймаг эльгээгээ һэн. Тэндээ хоёр жэл хүдэлмэрилөөд байтараа Закаменай аймаг эльгээгдэһэн байгаа. Нүхэр Мартихаев тэрэ сагһаа хойшо тус аймагта 25 жэлэй туршада хүдэлмэрилхэ зуураа, аймагай ажалшадта ехэхэн хү болоо.

Середем Федорович 25 жэл шада үбшэнтэниие аргалһа наһыень абарһан байха юм.

Мүнөө нүхэр Мартихаев а центр—Цакир тосхоной боль хүдэлмэрилнэ. Тэрэ үбшэ ганса аргалаад лэ байдаг бэ рин ажалшадай дунда санит гээрэлэй темэнүүдээр элидхэ рэлдөөнүүдые хододоо үнгэр

Б. Шо

Маньчжурын һамар

Маньчжурын һамар 1950 ондо манай эндэ—Бурят-Монголдо түрүүшынхеэ таригдаһан юм. Жэл үнгэрөөд байхада тэрэ ургажа эхилээ һэн. Мүнөө энэ модоной үндэрынь 1 метр 33 сантиметр, модоной бүдүүниинь 5 сантиметр болоо. Маньчжурын һамар хадаа Дально-Востогто ургахадаа сэб сэхэ, һайхан модон болодог юм. Тэрэнэй үндэрынь 26 метр хүрэдэг байна. Энэ модон үсөөн һалаатай, ута набшаһатай байдаг. Набшаһаниинь метр шахуу ута болодог. Энэ һамарай модон байгаалиин һайн эрхэ байдалда 6—7 жэлэй һүүлээр сэсэглэдэг ба һамар үгэжэ эхилдэг байна. Тиихэдэ модониинь барилгада хэрэглэгдэдэг юм. Тэрээгээр хүгжэмэй инструмент, гоё һайхан мебель хэгдэдэг. Тэрэшэлэн ехэ тоһотой, дубильна болон бусад олон бодосуудтай дээрэһээ советскэ медицинэдэ хэрэглэгдэдэг байна. Жэшээнь, шухала хэрэгтэй медикаментнууд залуу модоной шүүһээрнь хэгдэдэг, мүн хубсаһанай хибэн үгы хэхэдэ ехэ туһатай рат абтадаг юм.

һамарай эдеэниинь шан грецкэ һамарһаа дутадаггүй рээндэ 55,1 процент тоһон Энэ тоһониинь ехэ үл хоолто

Нэгэ гектар дээрэ модоной тарижа, 20 жэлэй турша соо хада ургаса һайнтай жэлдэ а һамарынь хальһанһаа сэбэр байхадаа 2,5 тонно болодог ю

Манай Бурят-Монголой эр далда энэ модон һайнаар байна. Тэрэ хоёрдохи жэлээ байхадаа нэгэ зааханаар х байгаа. 1953—1954 онуудта юумэн үзэгдөөгүй. Энэ жэлэ рай модон июниин 2-һоо наб жа эхилһэн байна. Энэ ту хадаа манай эндэхи эрхэ ба ниимэ мододые олоор тарижа байһые эли тодоор гэршэлнэ

З. Шункова, Бурят-Мо үрэ-жэмэсэй туршалгын ст научна хүдэлмэр

Футболоор БМАССР-эй түрүү һуури ээзлхын түлөө

Транспортын «Локомотив» стадион дээрэ футболоор БМАССР-эй түрүү һуури ээзлхын түлөө ээлжээтэ мүрысөөн транспортын «Локомотив», «Красная звезда» гэжэ обществын футболистнуудай хоорондо үнгэргэгдэбэ.

Транспортын «Локомотивай» хамгаалагша Васильев шадабаритай һайнаар наадажа, гушадахи минутадаа «Красная звезда» обществынхидай ворота руу бүмбэгэ сохижо, тоо нээбэ.

Хоёрдохи хахадта транспортынхид бүри һайнаар наадаба. Наадацай эхилһээр нэгэ хэды мину гэрөөд байхада «Красная з командынхидай ворота ру хойноһоонь дүрбэн бүмбэгэ доо. Наадан 5:0 гэһэн тоот транспортын «Локомотив» об вын футболистнуудай илалтаа рэбэ.

Уулзалгануудай удаа тр тын «Локомотив» обществы болистнууд абажа болохо 6 һоо 5 очко абаад, хоёрдохи һ ябана.

Е. Нико

Редакторай орл
О. ГОМБО

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря —27-37, партийной жизни, сельского хозяйства— 47-59, пропаганды в переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32 Для междугородных переговоров — 16.

Н--00531. Типография министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №